

Teodora Ministrabaš
7245 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

P.O. BOX 03206 ■ 6116 ST. CLAIR AVENUE ■ CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXIV

Spalis - October 18, 1979

Nr. 41

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Amerikos Lietuvių Kongresas Clevelande spalio 6-7 d.d. buvo gausus dalyviais ir darbin-gas savo programa. Sekmadienį katedroje įvyko pamaldos, kurias atnašavo vyskupas V. Brizgys ir pamokslą pasakė vysk. A. Deksnys. Mišių metu buvo Čiurlionio ansamblio giedamos tauti-nės mišios už kenčiančią Lietuvą, sukurtos komp. A. Mikulskio. Nuotraukoje-katedroje pa-maldų metu.

EUROPOS ATEITIS

Naujų sovietų bandymų šviesoje

Vytautas Meškauskas

Sovietijos prezidentas Brež-nevas viešėdamas Rytų Berly-ne, kur priėmė moderniškai apginkluotos sovietų kariuo-menės parada, baidė europie-čius priimti į savo teritorijas naujas amerikiečių raketas, kurios turėtų būti Vakarų at-sakymas į sovietų SS-20 rake-tas, nutaikytas į Vakarų Eu-ropą. Gruodžio mėnesį tuo reikalu galutiną nutarimą turėtų padaryti NATO krašto apsaugos ministeriai. Belgija, o ypač Olandija, iki šiol tokių ginklų kratėsi, o Vakarų Vo-kitija aiškino si, kad ji pri-siimsianti tik su sąlyga, jei ir tos priims. Be to, vokiečiai nesiskubina su išpildymu savo pažado padidinti išlaidas krašto saugumo reikalams 3%, kaip padaryti buvo sutarę visi NATO nariai.

Vokietijos krašto apsaugos ministeris Hans Apel pareiškė kad šiais metais V. Vokietija

išpildė tą 1977 m. sutartą iš-pareigojimą padidinti biudžetą trimis nuosimčiais, neįska-jant infliacijos (dėl jos biudžet-tai skaičiais automatiškai di-dėja). Tačiau kitais metais vokiečiai savo biudžetą numa-to padidinti tik 1.5%, ką lon-doniškis The Economist pava-dina 'A German defecion'. Jei vokiečiai taip daro, sunku bus ir kitiems jais nepasekti. Aišku, didinant biudžetą tik dėl padidinimo, į jį isiskverbia sumos, kurios nebūtinai reika-lingos, tačiau nesą ebejonės, kad vokiečių divizijos, pavyz-džiui, turi tik 1/3 anti-tankinių ginklų palyginus su amerikie-čių divizijomis. Reikėtų ge-rokai padidinti ir požmeninių slėptuvių skaičių amunicijos ir atsarginių ginklų sandėliavi-mui, tačiau vokiečiai delsia su vietos paskyrimu joms ir prisi-dėjimu prie išlaidų, kurios per ateinančius penkis metus sieks

apie 2 bilijonus dolerių ir pentadalį to turėtų padengti vokiečiai.

Blogiau, kad nepasitikima JAV vadovybe. Tuo reikalu pasirodė įdomus vieno pirmų-jų komunistinio pasaulio disi-dentų - jugoslavo Milovan Dji las straipsnis, pasirodęs bend-rame keturių įžymiųjų Euro-pos laikraščių - Londono The Times, Paryžiaus Le Monde, Hamburgo Die Welt ir Turino La Stampa - priede, pavadin-tame 'Europa ir Pasaulis'.

Djilas, reikia atsiminti, buvo Tito pavaduotoju, 1953 metais reikalavęs režimo sude-mokratavimo ir už tai 9 metus praleidęs kalėjimuose, dar ir dabar gyvena Belgrade. Stai kaip jam atrodo dabartinė būklė:

'Visiems yra aišku, kad Va-karai šiandien pergyvena krizę, nors ji įvairiai aiškinama. Daug ženklų rodo, kad ji tęsis

Česiūnas Maskvoje?

Pereitą ketvirtadienį viso pasaulio spauda apibėgo ži-nia, jog Vak. Vokietijos ambasada Maskvoje gavo nežinomo žmogaus praneši-mą telefonu, kad rugsėjo 13 d. dingęs be žinios 1972 m. olimpiados aukso medalio laimėtojas, keturis kart ga-vęs pasaulinio čempijono titulą Vladas Česiūnas yra vienoje ligoninėje netoli Maskvos. Jo galvos kaušas sunkiai sužalotas.

Pentadienį vokiečių laik-raščiai pranešė daugiau. Pa-gal juos 39 metų Česiūnas rugpiūčio 17 d. atvyko į Frankfurta su grupe sovie-tų sportininkų. Jo paskirtis buvo stebėti Duisburge vyk-stančias pasaulines irklinin-kų lenktynių pirmenybes.

Frankfurto aerodrome jam pasisekė atsipalaiduoti nuo grupės ir paskambinti pažįstamai Folkertų šeimai į Altenos miestelį, Zauer-lande, rytų Westfalijoje, kuri jį pasiėmė.

Su ponja Folkertiene Če-siūnas buvo pažįstamas nuo

1972 metų Muencheno olim-pijados. Kilusi iš Lietuvos, ji tada buvo vertėja prie so-vietų sportininkų koman-dos.

Pažintis tuo nepasibaigė. Buvo susirašinėjama. Fol-kertai lankėsi Lietuvoje.

Pabėgęs Česiūnas, tikėjo-si gauti Vokietijoje irklavi-mo sporto trenerio vietą. Jis pradėjo mokytis vokie-čių kalbos Eserlonh mieste, Goetes institute, Ten kas-dien važiuodavo autobusu. Paskutinį kartą ten buvo pastebėtas instituto kieme, valgant sumuštinį rugsėjo 13 d. 6 val. 15 min. vakaro. Po pusvalandžio prasidėju-sioje pamokoje jo jau ne-buvo.

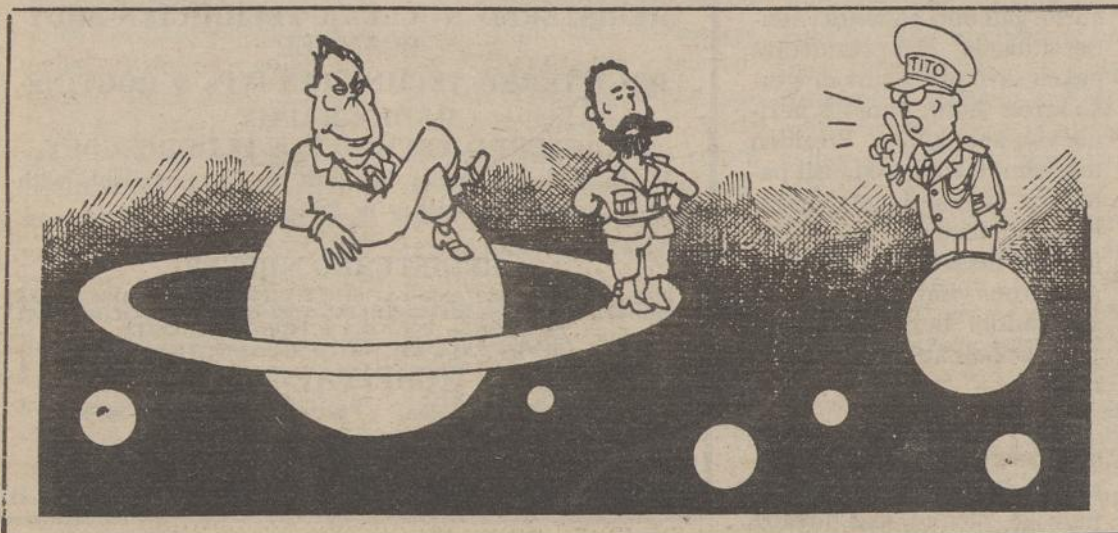
Vokiečių kriminalinė po-licija tuojau pat įtarė pa-grobimą. Susidomėjo ir Karlsruhe esanti federalinė prokuroro įstaiga, pradėjusi kvotą prieš "nežinomus as-menis", nors pirvačiai pa-reigūnai buvo įsitikinę turį reikalo su KGB žygiu. Sau-gumo valdininkai, anot Die Welt, spekuliuoja, kad tuo pagrobimu norėta atbaidyti kitus norinčius bėgti sovie-tų piliečius. KGB lengvai galėjusi surasti Česiūno gy-venvietę, nes jis su Folker-tais susirašinėjo ir jie jį aplankė Lietuvoje, kas ne-galėjo būti saugumo organų neužregistruota.

Frankfurter Rundschau pranešimu pagrobimo dieną į Maskvą iš Frankfurto iš-skrido du Aerofloto lėktu-vai. Visi Česiūno daiktai li-ko Folkertų bute, prie veid-rodžio guli nupirktas, bet dar nepanaudotas skutimo-si aparatas. Trūko tik paso.

ir gilės ... Krizė kilo visų pir-ma Amerikoje ir iš ten persi-metė į Europą. Schematiškai žiūrint, ji skaudžiausiai palie-tė tuos kraštus, kurie daugia-siai priklausė nuo Amerikos. Pradžioje krizė pasireiškė ūkiš kai, vėliau ja užsikrėtė JAV vadovybė. Kaip tik ta antroji krizės plotmė Europai yra pa-vojingiausia. Sovietų partinė biurokratija yra netekusi savo ideologinės sielos, tačiau kariš kai ji nepalyginamai sustiprė-jo ir vis dar stiprėja. Jos įta-ka plečiasi visame pasaulyje.' 'Amerikoje tuo tarpu keičia-si neveiksmingos administra-(Nukelta į 2 psl.)

Vladas Česiūnas, kuris buvo pasirinkęs laisvę, KGB agentų pagrobtas iš V. Vokietijos ir nugabentas į Maskvą sunkiai su-žalotas.

SAVAITINĖ POLITIJOS Apžvalga

Kaip šlystama iš NATO. — Paskutinės krizės balansas. — Kas pelnosi iš aukso kainų pakilimo? — Anglas apie Kennedy.

Graikija leido Egėjos jūros Syros saloje įsteigti sovietų prekybos ir tiekimo laivų taisyto ir aprūpinimo bazę. Valstybės Departamentas dėl to pareiškė savo 'susirūpinimą', nes tai pirmas atsitikimas, kad tokias privilegijas sovietams duotų koks nors NATO kraštas. Žinoma, Graikija aiškinosi, kad reikalas čia sukasi apie prekybos ir tiekimo laivus, tikri kariniai laivai iš to susitarimo išskiriami, tačiau didelio skirtumo tarp sovietų karinių ir prekybinių laivų nėra, juo labiau, kad 'tiekimo' laivai aprūpina Sovietijos Viduržemių jūros eskadrą.

Būdinga nūdienėms nuotakoms, kad tas Graikijos vyriausybės žygis - kaip praneša Die Welt - pakėlė smunkantį ministerio pirmininko Konstantino Karamanlis (72 m.) prestižą. Jam pritarė ne tik jo liberaliai konservatyvi Naujosios Demokratijos partija, bet ir opozicija, įskaitant ir kairiųjų socialistų vadą Pāpandreous, buvusį profesorių Amerikoje. Atėnuose manoma, kad Pāpandreous tą žygį laiko savo politinės koncepcijos laimėjimo pradžia. Jis visą laiką propagavo Graikijos pasitraukimą iš NATO ir kitų vakarietišku sąjungų. Pats Karamanlis yra amerikiečiais nusivylęs ir jo populiarumo pakilimas gali jį paskatinti toliau žengti 'tautinės nepriklausomybės' keliu.

•••
Koks yra paskutinės Kubos krizės balansas? U.S. News and World Report išveda taip:

Jimmy Carterio Kubos mi-

EUROPOS ATEITIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

cijos, kurios neturi jokios vizijos. Dar blogiau - Amerikoje nesimato vadų ar idėjų, kurios pasiūlytų išeitį iš krizės. To reikia gailėtis, tačiau pasigailėjimas nėra vaistai. Dar nesimato Amerikos vis naujų pralaimėjimų ir klaidų galo. Amerikiečiai nemoka vesti savo pasaulio, savo pasaulio dalies. Be Vakarų Europos jie iš viso to negalės, nepaisant savo finansinės ir techninės galybės.

'Europa, Vakarų Europa, turi paimti likimą į savo rankas - juo labiau, kad tai nulems ir demokratijos likimą. Anksčiau ar vėliau - su tuo turės sutikti ir amerikiečiai, nes be Europos ir jie negalės išsilaikyti kaip demokratinė bendruomenė.'

Cia be abejo daug teisybės, tačiau, kaip paprastai gražiose pamoklose, trūksta konkrečių pasiūlymų. Džilas iš principo tiki į vieningos, nepadalytos kaip dabar, Europos ateitį. Idėjos nesunaikinamos, nors politinės ūkinės sistemos pakeičiamos. Rytų Europa niekad negalės atsikratyti laisvės bacilos. Tai graži vizija, bet kaip ją įgyvendinti dabar taip aptemusiamame pasaulyje?

nikrizės tvarkymas sustiprino Maskvos pažiūrą, kad Amerikos prezidentas niekad tvirtai nepasipriešins sovietams. Rusai daugiausiai bijojo, kad SALT II sutartis bus surišta su jų brigados iš Kubos atšaukimu bei pažadu padoriau elgtis ateityje.

Išėjo taip, kad Carteris pabaigė ginčus nereikalaudamas tokio susiejimo. Nors sovietų brigada pasilieka Kuboje, prezidentas vistiek dar ragina senatą ratifikuoti SALT II.

Kaip tik to Kremliaus vadai ir norėjo. Jie pažadėjo, kad nedidins brigados dydžio ir galimumų, bet tai jie nelaiko padaryta nuolaida, nei status quo pakeitimu, ko reikalavo Carteris.

Sovietai aiškina, kad jų daliniai Kuboje yra skirti kubiečių apmokymui ir jie toliau atliks tą funkciją. Prezidento paskelbtas kontrapriemonės sovietai vertina dvejopai:

Intensyvus sovietų sekimas Kuboje rusus sulaikys nuo operacijų tenai išplėtimu, tačiau tuo pačiu tai duos progos jiems kalbėti apie Carterio 'gunboat diplomatija' - medžiagos propagandai. O sovietų brigados palikimas liudija, kad nei rusai, nei jų kubiečių pakalikai nebus iš tos salos išstumti.

Tai suderinant su sovietų įgulų padidinimu okupuotose Japonijos salose, reikia padaryti išvadą, kad sovietai arba mažai skaitosi su kitų valstybių jausmais, arba - kad tos bazės yra jiems nepaprastai svarbios. Kaip tik to JAV-bės neturėtų užmiršti ateityje.

•••
Sias eilutes rašant aukso kainai buvo pakilusi net iki \$414 už unciją. Kas iš to turi naudos? Pirmiausiai du didžiausi geltono metalo tiekėjai: Pietų Afrika ir Sovietų Sąjunga. Pas kutiniosios ūkyje auksas tačiau vaidina palyginti menką rolę, tuo tarpu Pietų Afrikoje iškasamo 700 tonų aukso yra labai jaučiama pagalba visam ūkiui. 1978 metais už tą kiekį aukso Pietų Afrika gavo 4.4 bilijonus dolerių, šiais metais ta suma turėtų padvigubėti. Aukso kainos kilimas padeda kraštui padengti pakilusios naftos kaštus, o šiais metais net žadama sumažinti mokesčius ir prekybos balansas bus suvestas su 2-3 bilijonų dolerių pertekliumi.

Pietų Afrikoje yra 34 aukso kasykos, kuriose dirba apie 395,000 žmonių - 90% juodųjų, kurių mėnesinio atlyginimo vidurkis yra apie \$180, tuo tarpu baltųjų apie 5.5 kartų daugiau. Darbas labai sunkus, beveik 2 mylias žemiau žemės paviršiaus, karštis pasiekia 134 laipsnius Fahrenheito.

•••
Londoniškis The Guardian paskelbė lordo Wayland Kenner, buv. butų ministerijos parlamentinio sekretoriaus, straipsnį apie Kennedy, kuriame išvedžiojama:

Faktas, kad senatorius Edward Kennedy gali gauti de-

mokratų nominaciją į prezidentus, sudaro problemą visam pasauliui... Jis sakosi būsiąs daugiausiai susirūpinęs 'apgyvendinimo ir aprūpinimo darbais' politika. Dėl to mes nesijaudiname, tačiau kol dar NATO egzistuoja, ir kol dar galioja 1945 ir 1954 metų susitarimai, mūsų - negalinčių balsuoti NATO valstybių piliečių - likimas yra atiduodamas į rankas to prezidento, kurį išsirenka tik vieni JAV piliečiai.

Jie apie jį sprendžia, ar jis gali jiems užtikrinti padorų pragyvenimą ir ar jis juos nesudengins, jei ištiktų krizė. Mes tačiau rūpinamės tik tuo, ar jis mus nesudengins, jei padarys netinkamą sprendimą krizėje. Mes negalime kontroliuoti Brežnevo, tačiau galimybė, kad mūsų ministeris pirmininkas pradėtų atominį karą, yra labai maža. Iš mūsų pusės jį pradėti gali tik JAV prezidentas.

Mums Amerikos prezidentas reiškia keletą dalykų. Visų pirma jis yra mūsų pasaulio ūkio vadas, politinis Vakarų bloko vadovas, bet svarbiausia - jis yra atsakingas už konfrontaciją su Rusija, kurio rankose bus mūsų gyvybė ir mirtis, jei viskas kitas jau nebepadėtų. Jis turės daryti likiminį sprendimą per sekundės dalį. Už tat mums labai rūpi, kad met turėtumėm tokį Amerikos prezidentą, kuris turėtų teisingą instinktą bėdos atveju.

Kennedy šeima buvo dramatiška, tragiška, imponuojanti. Tie geros išvaizdos milijonieriai puikiai naudoja gražias frazes ir asmeniškai yra drąsūs, kas jiems užtikrina pasaulio simpatijas. Deja, jie ne buvo pasauliui naudingi.

Tėvas, Joseph, manė, kad naciai nugalės Britaniją ir ragino Washingtoną ruoštis tam atvejui. Prezidentas John ne tik pradėjo dabartines ginklavimosi rungtynes, bet ir įvėlė Ameriką į Vietnamo karą, iš kurio tik garbės netekęs respublikonų prezidentas galėjo Ameriką ištraukti.

Generalinis prokuroras Robertas, kol kas jų geriausias, padėjo išsikrapštyti iš Kubos krizės, į kurią 1962 metais buvo įsivėlęs jo brolis.

Senatorius Edwardas dabar nori savo rankoje laikyti jūsus ir mano likimą... Vieną kartą jis jau turėjo žmogaus likimą savo rankose. Aplinkybėse, kurios gali būti panašios į ateities situaciją. Kai prezidentas pakels savo pirštą virš mygtuko krizės metu, pasaulis nežinos visų aplinkybių. Prezidentui nebus laiko pasiklausti patarimo. Niekas daugiau negalės žinoti negu jis. Tai bus tik jo vieno atsakomybė. Emociniai jis bus visai išsemtas. Tai greičiausiai bus vėlai naktį. Jis bus baisiausiai susijaudinęs.

Senatorius Kennedy tai jau sykį pergyveno. Patikimiausia versija, kurios jis pats nepaneigė, skelbia, kad nuvaira-

■ Iš kitos pusės

Kartais mintys persiduoda jas dar ir neišreiškus. Taip AKIRAČIUOSE rugsėjo mėnesio Nr. klausiamo:

"Šiomet Jaunimo kongreso dalyviams, kurie norėjo, buvo sudaryta proga nuvažiuoti į Lietuvą. Buvo gautos vizos ir užmokėti pinigai, bet, prieš pat išvykimą, dėl nežinomų priežasčių, leidimas vykti į Lietuvą buvo atšauktas. Kodėl?"

Tą patį mėnesį vilniškėje TIESOJE pasirodė tarp barimosi kiek užmaskuotas atsakymas klausimo dar neskaičius. Jame aiškinama:

"Susibuvime (Jaunimo kongrese vm) nemažai kalbėta apie tėvynę. Iš tikrųjų visi ten suplaukę... 'vaduotojai' turi savo tėvynę. Ji ten, kur šie jaunuoliai gimė, ten, kur jie mokėsi, augo: Jungtinėse Valstybėse, Vakarų Vokietijoje, Anglijoje, Kanadoje... Kodėl jie neprabylo apie savo gimtines, kur tikrai siautėja nedarbas, kur tikrai egzistuoja rasinė priespauda, kur tikrai vyrauja moralinis nuosmūkis... Ne visi lietuviškos išeivijos jaunosios kartos atstovai yra tokie. Šaknys, kurios išlaiko lietuvišką išeiviją nenutautėjusia, — tai nuolatiniai ryšiai su Tarybų Lietuva. Kiekvienais metais dešimtys grupių, šimtai lietuvių kilometrų jaunų AMERIKIEČIŲ, VOKIEČIŲ, KANADIEČIŲ, AUSTRALŲ (mano pabraukta vm) apsilanko mūsų respublikoje."

Iš to aišku, kodėl neįsileisti pasaulio LIETUVIAI. Žinoma, čia painiojamos pilietybės ir tautybės sąvokos, bet toks supainiojimas, formalumas yra labai parankus sovietiniams organams. Faktinai tai turėjo būti aišku ir be paklausimo.

ves savo automobilį nuo Chappaquiddick tilto jis, nenorėdamas kad kas nors žinotų kas su juo važiavo, paliko savo pakeleivį paskęsti, nuplaukę į kitą krantą ir nudavė nežinąs kas atsitiko. Kiek mes žinome, jis visiškai vienas turėjo susidurti per sekundės dalį su atsakomybe už žmogaus gyvybę. Ir padarė klaidingą sprendimą.

Žinoma, galima sakyti, kad tai buvo klaidingas sprendimas prieš 10 metų. Dabar būtų kitaip. Tačiau tas argumentas tinka tik tai sprendimams, kurie padaromi šaltu krauju. Iš klaidų galima pasimokyti, kad jų išvengti ateityje. Bet gi minimas sprendimas buvo padarytas ne su šaltu krauju, bet panikos momentu, kraujui užvirus, kada žmogus pats nesusigauoda. Joks pasiryžimas daugiau klaidos nepakartoti nuo tokio elgesio negali apsaugoti.

Pasirenkant žmogų, kuriam atiduodamas gyvenimo ar mirties sprendimas, reikia žiūrėti į kandidatą kaip jis elgiasi tada, kada neapskaičiuoja, kada jis pats savęs nevaldo. Tai instinktyvūs ir refleksiniai veiksmai, kurie nulemia, nes jie nepakeičiami.

Kiekvienu atveju nėra jokio viešo įrodymo, kad senatorius Kennedy ilgai ir skausmingai

būtų pergalvojęs Chappaquiddicko aferą. Jo laikysena tuo laiku buvo skirta tik pasiteisinimui, ir nuo to laiko nieko naujo.

Mes, kurie negalime balsuoti, galime tik viltis. Mes turime tikėtis, kad senatorius Kennedy nesieks nominacijos, o jei sieks - tai negaus, o jei gaus - respublikonas jį nugalės.

•••
Rytų Vokietija pereitą mėnesį atšventė savo 30 'suverenumo' sukaktį, pačiam Brežnevui dalyvaujant iškilmėse. Ta proga buvo paskelbta amnestija mažiau nusikaltusiems - gavusiems 1-2 metus kalėjimo, tačiau daugumas politinių kalinių... atsisakė ja pasinaudoti. Jie prašėsi paliekami kalėjimuose. Kodėl? Mat, būdami kalėjime jie gali tikėtis, kad juos išpirks Vakarų Vokietija, o būdami paleisti - jie, norėdami laisvės, turėtų bandyti bėgti, kas yra labai rizikinga. Nepaisant visų kalbų apie Vakarų krizę, Rytuose vis galvojama, kad čia geriau.

PRODUCTION WORKER

Full time position for new production line. Must be willing to work, have good work record and aptitude for working with machinery. Call 216-431-2779 for appointment. (38-41)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
FOR 600 BEDS GENERAL HOSPITAL IN A CONGENAL HOSPITAL AND COMMUNITY.

REGISTERED NUCLEAR TECHNICIAN-BODY SCANNER

REGISTERED TECHNICIAN-IVPs & ROUTINE RADIOGRAPHY

REGISTERED TECHNICIAN-FLUOROSCOPY.
We have the following day shift positions available with excellent salary & fringe benefits:

ALSO

REGISTERED NURSES

FOR ALL SERVICES AND 3-11 SHIFT DIFFERENTIAL \$150.00 PER MONTH. 11-7 SHIFT DIFFERENTIAL \$200.00 PER MONTH. LIBERAL PERSONNEL POLICIES & FRINGE BENEFITS.

APPLY CALL OR WRITE SHARON WILSON,

HARRIS HOSPITAL-METHODIST

1300 West Cannon, Forth Worth, Texas 76104

1-817-334-6303

Equal Opportunity Employer

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS POGRINDŽIO KREIPIMASIS Į LAISVOJO PASAULIO LIETUVIUS

Broliai ir Sesės!

Jau beveik 40 metų nešame sunkų nelaisvės jungą. Tragiški šio laikotarpio įvykiai, palietę mūsų tautą, nusinešė šimtus tūkstančių gyvybių, padarė jai neapskaičiuojamą dvasinių ir materialinių nuostolių, atėmė ne tik nepriklausomybę, politinį savarankiškumą, bet ir teisę spręsti bet kuriuos krašto kultūrinius ir ekonominius klausimus.

1940-41 ir 1944-53 metais Lietuvoje vykdyta genocido politika skaudžiai nusiaubė miestus ir kaimus, neaplenkdama beveik nė vienos šeimos. Daugelis net ir šiandien dar nežino kur jų artimieji surado amžino pailsio vietą - speiguotoje Vorkutoje, baltuose Karelijos miškuose, Sibiro taigoje ar sauringame Kazakstane. Ne ką daugiau žinome kur ilsisi tie, kurie čia, Lietuvos miškuose, stojo į nelygią kovą ir žuvo garbingai didvyrių mirtimi. Tiems, kad matė Lietuvos miestų ir miestelių aikštėse jų išniekintus kūnus, iki pat gyvenimo pabaigos neišnyks siaubingi šios dramatos vaizdai.

Tūkstančiai gerų žmonių ir puikių specialistų, gelbėdami savo gyvybę, turėjo pasitraukti svetur, kur ir šiandien tebėra, ar jau mirė taip ir nesulaukę grįžimo į gimtąją kraštą dienos.

Pasaulio įvykių raida, ir okupantams iškilusi grėsmė visiškai sužlugdyti savo ekonomiką bei atsilikti nuo mokslo bei technikos pažangos, privertė juos įvykdyti kai kurias reformas. Tačiau Lietuvos padėtis ir po vadinamojo asmenybės kulto 'demaskavimo' iš esmės niekuo nepasikeitė. Liko ta pati okupantų strategija, kurios galutinis tikslas - visiškai Lietuvos nutautinimas ir jos dvasinių vertybių sunaikinimas. Atsisakyta taikinti fizinį genocidą tautos daugumai: įvairūs prievartos ir smurto metodai naudojami tik prieš dvasiškai pajėgias asmenybes. Vykdamas naują kursą nuo 1959 metų pradėtas masinis Lietuvos kolonizavimas. Prisdengus krašto industrializavimu, imta statyti minkavertės, nerentabilios, dažnai visai nesujusios su Lietuvos ūkiu - o kartais net ir žalingos - įmonės ir iš įvairių Rusijos užkampių tiekti joms darbo jėgą, daugiausiai apatišką, amoralią ir menkos kvalifikacijos, kai kuriais atvejais ir kriminalinį (Mažeikiai, Alytus) elementą. 1960-61 metais

vien į Vilnių buvo atvežama kas mėnesį vos ne po tūkstantį kolonistų. Kolonizavimo politikos rezultatai šiandien jau akivaizdūs: masinis girtavimas, patys didžiausi sąjungoje nusikaltimų rodikliai, menkas darbo našumas ir bloga darbų kokybė.

XXV TSKP suvažiavimas numatė dar labiau suintensyvinti Pabaltijo ir kitų raudonosios imperijos tautų rusinimą. Apie okupantų kėslus pastaruoju metu nemažai buvo kalbama ir būkštaujama Lietuvos inteligentijos sluoksniuose. Šie būkštavimai jau pasitvirtino.

Broliai ir sesės! Paskutiniųjų savaitžių įvykiai rodo, kad okupantai nusprendė smogti mūsų tautai patį skaudžiausią smūgį - atimti ir sunaikinti jos brangiausią turtą, jos gimtąją kalbą.

1978 metų gruodžio pradžioje Lietuvos švietimo ministerijos kolegija ėmėsi konkrečiai įgyvendinti TSKP XXV suvažiavimo direktyvas ir priėmė nutarimą, kuriuo nuo 1980 metų Lietuvos mokyklose įvedamas sustiprintas ir išplėstas rusų kalbos mokymo kursas. Pagausės rusų kalbos pamokų. Ji bus dėstoma mokyklose nuo pat pirmosios klasės, taip pat ir mokyklinio auklėjimo įstaigose - vaikų darželiuose. Be to, ne mažiau kaip dvi disciplinos (istorija, geografija ir biologija) bus dėstoma tik rusų kalba visose klasėse. Aišku, kad ir aukštesiose mokyklose šių mokslų fakultetai turės būti rusiški. Minėtame kolegijos posėdyje buvo daug kalbėta apie būtinumą pasinaudoti kažkokia 'teigiamą' Taškento 'patirtimi'. Švietimo ministro A. Rimkaus paskirta, Lietuvos pedagogų grupė nedelsiant išvyko susipažinti su uzbekų rusinimo 'patirtimi'.

Vis daugiau lietuvių kalbos ignoravimo faktų išgirstame per Vilniaus radiją ir televiziją. Štai televizijos laidose, pavadintose 'Mūsų kalba', kartkartėmis pasirodo rusų kalbos specialistai, aiškiną rusų kalbos dalykus, stilistikos trūkumus ir panašiai. Taigi ir 'mūsų kalbos' sąvoką jau ispraudžiama ir rusų kalba. Taip įgyvendinama dvikalbystė, kurią vėliau pakeis vienkalybystė. T.y., lietuvių kalbos vietą viešame gyvenime užims 'vyresniojo brolio' kalba.

Praėjusiais metais Lietuvos

mokykloms rusų kalbos propagavimo tikslais pradėtas leisti žurnalas 'Ruskij jazik v škole'. Šio leidinio tiražas beveik du kartus didesnis už lietuvių kalbą puoselėjančių leidinių - 'Kalbos kultūra' ir 'Mūsų kalba' tiražą. Be to, lietuviškų leidinių autoriams už straipsnius nemokama jokia honoraro, neturi jie ir apmokamų redaktorių. Rusiškas leidinys išėina periodiškai, turi etatinius (apmokamus) redaktorių, už straipsnius mokamas nemažas honoraras. Reikia pridurti, kad nuo 1978 m. liepos mėn. Vilniuje pradėtas leisti literatūrinis žurnalas rusų kalba 'Litva literaturnaja'. Šio leidinio paskirtis - pamažu pripratinti Lietuvos rašytojus dalyvauti rusiškoje spaudoje, bei bandyti rašyti rusiškai. Pagunda iš tikrųjų didelė, nes vienintelis Lietuvoje literatūrinis žurnalas. 'Pergalė' gali išspausdinti tik labai mažą dalį rašytojų kūrybos. 'Litva literaturnaja' geriau meniškai apipavidalintas, geresnis jai skiriamas ir popierius.

Pastaruoju metu Lietuvos aukštieji pareigūnai kalbėdami mitinguose, susirinkimuose ar kitokiuose sambūriuose, į savo kalbas įterpia rusiškų frazių, ar net dalį kalbos pasako rusiškai. Tai daroma ne šiaip sau, o laikantis naujųjų neoficialių instrukcijų, propaganduojančių dvikalbystę.

Kaip jau visiems žinoma, disertacijos rašomos ir ginamos tik rusų kalba.

Beje, svarstomas ir kai kurių lietuviškų žurnalų likvidavimas, sujungimo bei apimties sumažinimo klausimas.

Cia išvardinti faktai rodo okupantų pastangas pakirsti mūsų tautos egzistencijos šaknis - susiaurinti gimtosios kalbos vartojimą, o vėliau ją visai išstumti iš viešojo gyvenimo. Netekdami gimtosios kalbos, netenkame galimybės išlikti kaip tauta, išsaugoti kultūrą, savitą dvasinį veidą. Mes stovime prie duobės, nuo kurios mus gali išgelbėti tik bendras visų mūsų pasiaukojimas, nuoširdi laisvųjų tautų bei pasaulinių visuomeninių institucijų pagalba. Trauktis nebėra kur, nes bet koks atitraukimas - mūsų dvasinė žūtis. Mes turime auginti kalbą, tą - pasak mūsų bendrinės kalbos pradininką J. Jablonskį - didyti tautos, jos pačios pasitvirtinimą paminklą. Simtmečiais kovodami su pavergėjais mes galėjome išlikti tik dėl to, kad išsaugojome ir apgynėme savo gimtąją kalbą.

Broliai ir Sesės! Nepamirškime, kad mūsų kalbos likimas - tai mūsų tautos likimas. Jei mes neatremsim šią dieną mums likimo mesto iššūkio, Lietuva gali būti galutinai išbraukta iš toliesnės istorijos raidos. Padarykime viską kas įmanoma gimtajai kalbai apginti. Visais įmanomais būdais ignoruokime naująsias rusinimo priemones. Tegul mūsų šeimos virsta gimtosios kalbos puoselėjimo židiniais.

Tautiečiai gyveną svetur - informuokite laisvasias pasaulio tautas, visas pasaulio politines ir kultūrinis institucijas, kokia skaudi drama šiandien vyksta Lietuvoje, kaip kėsina masi į švenčiausią ir brangiausią tautos turtą - jos gimtąją kalbą. Kvieskite į šią šventą kovą žymiuosius pasaulio intelektualus. Tegul mūsų skriaud

PASIRUOŠIMAI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI

Lietuvių tautinių šokių institutas ir šiais metais rugpjūčio mėn. 19-25 d.d. suruošė tautinių šokių mokytojų kursą, kurie dalinai skyrėsi nuo įprastinių. Šį kartą buvo ypatingas dėmesys kreipiamas į VI Tautinių šokių šventės repertuarą ir mokytojai buvo ruošiami tinkamai išmokti repertuarą numatytus šokius.

Džiugų pažymėti, kad iš 60 užsiregistravusių Tautinių šokių šventėje dalyvauti grupių, kursuose buvo atstovauti net 42 vienetai, su 70 atstovų.

Kursuose dalyvavo mokytojai iš Š. Amerikos, Kanados ir net iš Venezuelos. Savaitės laikotarpyje buvo gerai išmokta 20 šokių. Mokytojai, sugrįžę į savas vietas, išmokys šių šokių savus vienetus. Tas žymiai prisidės ir prie pačios Tautinių šokių šventės tinkamiesiems pasiruošimo.

Kursų metu jautėsi didelė drausmė, tvarkingumas, darbinga nuotaika. Tai užtikrino sumanios kursų administratorės — vedėja Galina Gobienė, Lietuvių tautinių šokių instituto pirmininkė; Jadvyga Reginienė — komendantė, Gediminas Ivaška — komendantės padėjėjas, Antanas Bulota ir vyriausioji šeimininkė Stasė Bacevičienė.

Kursuose su klausytojais dirbo lektoriai: Rita Karasišienė, Jadvyga Reginienė, VI Tautinių šokių šventės vyr. meno vadovė Nijolė Pupienė, Stasė Bacevičienė, Galina Gobienė.

Genovaitė Breichmanienė skaitė įdomią paskaitą, išryškindama lietuvių tautinių šokių vystymosi raidą.

Sėkmingi kursai buvo baigti nuotaikinga, pačių kursantų paruošta menine programa. Kanados kursantai paruošė labai originalią, savaitės įvykius apimančią, komišką programą. JAV kursantai inscenizavo sumodernintų pasakų pyne. Reikia pažymėti, sako Nijolė Pupienė, kad mūsų kursų menininkai pacirodė išradingą, originalūs, didelių gabumų. Tokios programos tikėtis ne tik kursuose, bet ir lietuviškoje scenoje, dideliuose renginiuose.

Vita Polikaitytė, jaunas talentas, solo padainavo

das sužino ir SNO (Jungtinės Tautos). Tegū 1979 metai būna ne vien Nmibijos, bet ir Lietuvos metai. Išdrįskime pasakyti karčios tiesos žodžius Rytų Europos tautų engėjui.

Mūsų tėvai ir seneliai sužlugdė carinės Rusijos užmačias paversti Lietuvą 'Siaurės vakarų kraštu'. Nuo mūsų kartos atkaklumo ir pasiryžimo priklausys dabartinių Rusijos carų kėslų sužlugdymas.

Tad stokim kovon už savo gimtąją kalbą!

(Aušra, Nr. 15, 1979)

dainų. Ji buvo atvykusi net iš Kalifornijos. Rūta Pakštaitė iš Chicagos ir Rasa Šoliūnaitė iš Lemonto pasireiškė kaip nuotaikingai dainuojantis duetas.

— Kol turėsime tokių entuziastų tautinių šokių vietuose, tol dar ilgai, ilgai galėsime gerėis didingomis Tautinių šokių šventėmis, dar galėsime didžiulius mūsų darbščiuoju jaunimu... pokalbio metu užtikrino vyr. meno vadovė Nijolė Pupienė.

Ta proga tenka pažymėti, kad VI Tautinių šokių šventė įvyks ateinančių metų liepos pradžioje, Chicagoje. Meno vadovės teigimu, šventei grupės sparčiai ruošiasi. Visom grupėm yra išsiųstas šventės repertuaras, visų šokių muzika juostelėse ir visų šokių pilni aprašymai.

Apie artėpančius Tautinių šokių šventės darbus turėsime progos su mieliais skaitytojais dažniau pasidalyti mintimis.

Jurgis Janušaitis

DIRVOS RĖMĖJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Dr. K. Bobelis,
St. Petersburg 30.00
Clevelando Lietuvių
Golfo Klubas 50.00
G. Žukauskas, Chicago .. 3.00
S. Čepas, Weston 1.00
V. Ripskis,
Evergreen Park 7.00
Ž. Vaitkienė, Cleveland .. 2.00
A. Benas, Cleveland 12.00
A. Dziakonas, Rochester 2.00
J. Miežaitis, Elizabeth 2.00
Lietuvių Kultūrinio
Darželio Clevelande
valdyba 15.00
LKD S-gos Clevelando
skyriaus valdyba 10.00
A. Pavilčiūtė, Chicago .. 2.00
A. Šležas, Dorchester 5.00
A. Ruigys, Los Angeles .. 7.00
J. Salasevičienė, Cleveland 2.00
E. Rašytinis, Detroit 7.00
R. Žymantaitė-Peters,
New York 37.00
L. Nagevičius, Cleveland 5.00
V. Šilėnas, Erie 2.00
V. E. Gruodis, Geneva ..25.00
O. Čenkus, Howard Beach 7.00
M. Iešmantienė, Cleveland 7.00
R. Grybauskas, Baltimore 4.00
V. Hofmanas, Chicago .. 7.00
V. Raulinaitis,
Santa Monica 10.00
J. S., Cleveland 50.00
A. Grinius, Detroit 10.00
A. Juozaitis, Lakewood .. 7.00
B. Krištopaitis, Chicago 10.00
R. Vodopalas, Cleveland 7.00
Br. Dirmantienė, Chicago 5.00
A. Indreika, Chicago 2.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Experienced
Combination

FITTER/WELDER/BURNER

Must be able to read blueprints and fit material to specifications. Must be able to weld in any position and burn.

Call 313-849-1200, Ext. 267
L. Alley

WHITEHEAD & KALES

58 HALTNER

RIVER ROUGE, MICH. 48218

An Equal Opportunity Employer
(41-50)

Žalias medis ir sausos šakos (3)

Ar ukrainiečiai mus pamokys?

Jūratė Statkutė de Rosales

Senai esu pastebėjusi, kad bešališkumas yra nuodėmė, už kurią negauni išrišimo. Jei išdrįsti tiesiai ir aiškiai aptarti klausimą kuriame daug kas yra mažiau ar daugiau šališko, tuojau atsiras kas ant statinės pasilipęs tau pikta sušuks: 'Kas ne su manim - tas prieš mane!'

— Kodėl aš negaliu būti 'su visais?' - karčiai pagalvoju. -- Su visais tais, kurie rimtai rūpinasi lietuviškų reikalų gerove?

***

Pietų Amerikoje lietuviškų reikalų gerovė yra tampriai susijusi su lietuviška parapija. Katalikų misijų tęstinumas ir lietuviškos išlaikymas ten yra sinonimai, nes mažesnėse vietovėse lietuviško gyvenimo ašis yra sekmadieninė lietuviškos mišios. Praktikoje, tenai kiekvienas lietuviško pobūdžio suėjimas, tautiniai minėjimai, jaunimo veikla ir t.t. yra planuojami 'prieš mišias', ar 'po mišių', ir lietuviškos išlaikymo darbai eina ranka rankon su lietuviškų pamaldų lankymu.

Jei lietuviškų pamaldų lankytojų mažėja - lietuviškas veikimas toje pačioje proporcijoje silpnėja. Dabartinis lietuvių katalikų misijų likimas - ar mes to norime, ar ne - tiesioginiai veikia lietuviškos išlaikymo galimybes visoje Pietų Amerikoje. Bešališkai išgvildenti priešzastis, dėl kurių katalikiškų misijos šiandieną nusstoja daugumos lietuvių pasitikėjimo, yra ne tik svarbi lietuvių aukštosios dvasiškios užduotis, bet ir visų sąmoningų lietuvių prievolė. Tikslas yra ne paika kritika, o laiku pakeltas šauksmas tam, kad išvengtų didelių negerovių.

***

Tuo pat metu, kai yra stengiamasi išaiškinti, kodėl Pietų Amerikos lietuviai nutolsta nuo lietuviškų mišių, yra būtina kartą ant visados pažūrėti tiesai į akis ir neapgaudinėti savęs klaidingais pasiteisinimais, kaip pav.:

1. 'Lietuviai nelanko lietuviškų mišių, nes jie nutautėję'. Skaičiai tokį aiškinimą aiškiai paneigia. Kai atėjimas į mišias sujungia religines motyvacijas su tautinėmis, pav. per tautines šventes, ateinančių į mišias skaičius padidėja ne dvigubai ar trigubai, bet dešimteriopai ar dar daugiau.

2. 'Jaunimas nuo mūsų nutolsta'. Pietų Amerikoje sėkmingai praveistas Jaunimo Kongresas įrodė, kad jaunimas ne tik nutolsta, bet noriai priartėja, jei yra sugabama jį motyvuoti. Ta proga galima net pabrėžti, kad stiprus Pietų Amerikos lietuviško jaunimo suaktyvinimas buvo gal ne tiek Jaunimo Kongreso nuopelnas, kiek dviejų jaunų kunigų trumpalaikio, bet išpūdingo darbo vaisius - saleziečių kun. Sulco ir jėzuitų kun. Saulaičio. Šis pavyzdys parodo, kad davus jaunimui energingus vadovus ir aiškius tikslus, jaunimas teigiamai į tai reaguoja.

3. 'Trūksta lietuvių kunigų lietuviškoms misijoms'. Lietuvių kunigų dirbančių su indėnais randame Amazonėje. Jų yra Afrikoje, ir jie ten dirba su juodosios Afrikos gyventojais. Colubijoje, net keli lietuviai kunigai dirba sukolumbiečiais ir tik retkarčiais sueina su lietuviais. Jei gerai suprantu, visi tie kungiai buvo ten savo vadovybės pasiūsti. Kiek lietuvių kunigų šiuo metu dirba Pietų Amerikoje su NELIETUVIAIS, galėtų mums tiksliai pasakyti minėta vadovybė, t.y. lietuviai vyskupai. Būtų įdomu tikslus skaičius sužinoti.

4. 'Trūksta jaunų lietuvių norinčių eiti į kunigus'. Prieš keliolika metų lietuviai saleziečiai buvo surinkę Pietų Amerikoje tam tikrą skaičių lietuvių jaunuolių norinčių stoti į liet. kunigų seminariją. Jaunuoliai buvo išsiųsti į Italiją ir mokėsi pas saleziečius. Berods visi Pietų Amerikos kandidatai vėliau sugrižo nebaigę seminarijos: vieni atsakė, kitus patys saleziečiai nepriėmė į kunigus. Su keliais buvusiais seminaristais man teko kiek daugiau išsikalbėti. Pastebėjau, kad pagrindinė seminarijos nepasisekimo priežastis glūdėjo gal ne tiek tame, kas įvyko seminarijoje, kiek tame, jog jaunuoliai suvažiavo į seminariją jau stipriai išerzinti vietinių P. Amerikos lietuvių kunigų abuojuose tautiniuose klausimuose. Jaunuoliai važiavo pasiryžę eiti į kunigus tam, kad 'dalykus pakeistų', t.y. jie į Italiją atvyko gana agresyviai nusistatę. Romoje gyvenantieji tėvai saleziečiai atvežtu nuotaiką priešzastis ir gilumo nepajėgė išžiūrėti, nes Pietų Amerika jiems yra toli. Atvykėliai buvo kataloguoti kaip maištaujantis elementas ir nuo to prasidėjo nesupratimai, kurie privedė prie seminarijos dingimo.

***

Tenka daryti palyginimus. Pav. Pietų Amerikos kat. ukrainiečiai aukščiau išvardintais pasiaiškinimais nesidangsto.

Pas katalikus ukrainiečius žmonės noriai renkasi mišioms jaunimas gausiai dalyvauja religinėje ir tautinėje veikloje, jaunų kunigų ir moterų vienuolių skaičius sparčiai didėja. Šiuo metu, katalikų ukrainiečių misijos Pietų Amerikoje

yra pilno klestėjimo stadijoje. Gal vertėtų pasižiūrėti, kokių būdu buvo prieita prie tokių gerų rezultatų? Išskaičiuokime:

1. Ukrainiečiai katalikai kunigai laikosi griežtai tautinės ir agresyviai anti-komunistinės visoje Pietų Amerikoje.

2. Jie pasižymi dideliu veiklumu.

3. Jie randasi nuolatiniame ir labai glaudžiame kontakte su savo centrais JAV-bėse ir Europoje.

4. Jų aukštoji dvasiškija dažnai aplanko Pietų Amerikos misijas ir yra labai gerai susipažinusi su pavojais bei įtampomis, kurie šiuo metu spaudžia Pietų Amerikos katalikus, ir ypač dvasiškius. Atrodo, kad ukrainiečių katalikų aukštoji dvasiškija pirmoji pastebėjo pavojingą Pietų Amerikos jaunų katalikų posūkį į kairę ir pirmoji pasistengė savo žmones apsaugoti nuo neaiškaus neutralumo pavojaus.

Atpildas akį veria: ukrainiečių katalikų misijos šiuo metu trykšte trykšta jaunyste. Jauni ir seni tenai randa jiems reikalingas religines ir tautines motyvacijas.

Tuo tarpu lietuvių katalikų misijos Pietų Amerikoje stovi ant užsidarymo slenkščio. Nei jauni, nei seni neranda motyvacijos mūsų misijoms palaikyti.

Deja, čia tenka kartoti, kartoti ir dar kartą kartoti: mūsų liūdno padėties priežasčių nagrinėjimas ir neigiamybių pašalinimas yra skubus ir svarbus klausimas. Dar kartą, deja, - priežasčių tenka ieškoti ne pačiose Pietų Amerikos misijose, o mūsų aukštosios dvasiškios nesidomėjime Pietų Amerikos lietuvių padėtimi. Iš to nesidomėjimo išplaukė amorfinio neutralumo politika, vesta kaip tikslas tame žemyne, kuriame katalikams labiausiai reikėjo ryškios politinės linijos nubrėžimo ir aktyvaus darbo gairių išdėstymo.

Sie žodžiai nėra sakomi tuščiai. Antai Venezuelos lietuvių katalikų misija priklauso tiesioginiai nuo Chicagoje gyvenančio vyskupo ir Romoje esančios saleziečių lietuvių brolijos vyresnybės. Paskutinį kartą vyskupą Venezuelos lietuvių kolonija matė maždaug prieš 20-tį metų. Tuo tarpu brolijos vyresnybę retkarčiais vienas kitas Venezuelos lietuvis pamato tuomet,

kai nuvažiuoja į Romą. Po pasikalbėjimo, grįžęs į Venezuelą keliauninkas praneša savo tautiečiams, kad 'jie ten nieko apie mus nesupranta' ...

Taip. JIE TEN NIEKO APIE MUS NESUPRANTA. Ant tiek nesupranta, kad nejučiomis - patys to nesuvokdami - jie žudo lietuviškos išlaikymo galimybes Pietų Amerikoje.

Wanted 1st Class Skilled
AUTOMATIC SCREW MACHINE
SET UP & OPERATORS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. We are located in Sportman's Paradise on Greenbay. Excellent hunting & fishing. Quality small-town environment. Top wages. Experience with Acme-Gridley Automatics preferred.
APPLY CALL OR WRITE TO:
SANTO INDUSTRIES
Menominee Industrial Park
Menominee, Michigan 49858
(41-43)

PUIKIAUSIUS KAILIUS

rasite tik pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Kopyčios Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600 737-8601
9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642
Tel. 422-2000

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Čičero, Ill.
Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Jono Kelečiaus scenoje vėl sulaukus

Ramutė Bartuškiene

Lietuviškoji kultūrinė veikla šakojasi įvairiai ir protarpiais gan gausiai. Rodos tikrai galime pasigėrėti daugelio talentingų lietuvių pastangomis išlaikyti tiek lietuvišką žodį, tiek bendrines menines vertybes lietuviškosios visuomenės akiratyje. Darbas ne lengvas ir painus; neapseinama be aukos ir savo asmeniškų troškimų apkarpyto. O tačiau išskyla asmenybės, kurios nebodamos sunkumų ir traukos priešingon kryptin, savo giliu įsipareigojimu menui per eilę dešimtmečių šviečia kaip pastovūs ir raminantys žiburėliai tiek lietuviškosios kultūrinės veiklos klestėjimo, tiek ir prieblandos valandose.

Lietuviškasis teatras išeičioje -- kiek būta užsiangažavimų ir atsiekimų! Daug kas įgyvendinta, kai kas ir neda siekta. Pažvelgus tiriančiai ir nuodugnai iškyla kai kurių žmonių darbo gija, kuri yra įsiaudusi jau į ne vieną teatralinės veiklos dešimtmetį. Pastebimai iškyla Jonas Kelečius savo meile vaidybai, jautrumu lietuviškam žodžiui ir išpareigojimu lietuviškam kultūriniam darbui atsistojęs į mūsų teatralų pirmasias gretas. Net jaunystėje Jono vaizduotė patraukė scenos galimybes ir jau gimnazisto suole jis pasuko teatro link. Tačiau svarbiausia teatro mokykla Jonui buvo Jurgio Blekaičio studija Hanau, Vokietijoje, pavadinta 'Lietuviai vaidintojai -- Atžalynas' vardu. Čia taip pat dirbo ir kūrė Skėma, Pilka Valiukas, kurių visų pastangomis buvo pastatyta visa eilė veikalų: Clifford Odets 'Raketa į mėnulį', Moljero 'Tariamasis ligonis', Gehri '6-tame aukšte', Santvaro 'Zvejai', Bin kio 'Atžalynas', 'Generalinė repetitija' ir kt.

Jonui Kelečiui teko dažnai ir pagrindinės rolės. Tai buvo entuziazmo ir savęs ieškojimo metai. Gabi, jautri ir skatinanti Jurgio Blekaičio asmenybė neatšaukiamai suviliojo Jono Kelečiaus kūrybingą sielą ir sutvirtino jo apsisprendimą teatro darbui.

Amerikos žemyne atsiradus nebojant kasdienybės reikalavimų, Jonas Kelečius neapleido scenos, ieškodamas vis platesnių ir gilesnių kūrybinių interpretacijų, su kiekvienu žingsniu tvirtiau atrasdamas atgarsį lietuviškoje visuomenėje. Daugelio jo įgyvendintų rolių tarpe paminėtinos: Zigmąs - Vaičiūno 'Naujuose žmone' nėsė', Karijotas - Skėmos Živilėje', Taylor - Sommerset Maugham 'Pažadėtoje Zemeje', Kristupas Vyšniauskas - Landšbergio 'Vėjas gluosniuose', Fortunatas - Pūkelevičiūtės 'Aukso žasyje', lemties sužlugdytas žmogelis - Ostrausko 'Zaliojoj lankelėj' ir dar daug, daug kitų. Tai buvo Jono Ke-

lečiaus vaidybinio brendimo ir išsišakojimo metai.

Tolimesni teatraliniai siekiai Joną parodo kaip itin plataus išraiškinio akiračio menininką. Sutinkame jį nepamirštamuose duetuose su akt. Nijole Martinaityte ir su a.a. akt. Leonu Barausku. Su dideliu pasigėrėjimu sekame Quintero 'Saulėtą rytą', Tenn. Villiams 'Kalbėk man kaip lietus', Ostrausko 'Senelį ir senelę', Ionesco 'Kėdes', Vaičiulaičio 'Uodą', Krėvės 'Raganių', Marcinkevičiaus 'Mindauga', ištraukas iš Milašiaus 'Miguel Manara' (su akt. Štase Kielaitė). O kas gi gali pamiršti Becketto 'Paskutinį Krappo irasą', ar Pulgio Andriušio 'Neileido'? Tai buvo Jono Kelečiaus kūrybinės versmės žėrėjimo ir vaidybinės aukštumos siekimo metai.

Siandien Jono Kelečiaus vaidybinio ir kultūrinio išpareigojimo kelias tiesiasi į dar aukštesnius tolius. 1979 m. spalio 21 d. 4 val. p.p., Jaunimo Centre Chicagoje, įvyks Jono Kelečiaus Rečitalis. Tai jau ypatinga stotis jo teatralinėje kelionėje. Čia vieno aktoriaus daugialypis talentas įjungiamas į daugelio asmenybių suformulavimą. Pradedant su Kazio Bradūno 'Pokalbiai su karaliumi', Mariaus Kati-

lišio 'Kaimiška detale', Vytės Žilinskaitės 'Labai išsiilgęs' ir baigiant Oskaro V. Milašiaus 'Miguel Manara' (VI-ju paveikslu), Jonas Kelečius pasirinko plačią ir begaliniai išreikalaujančią dirvą, kurioje randame ir humoro, ir gilių dvasinių sukrėtimų, ir Lietuvos praeitį nušviečiančių dramatišnių momentų, ir dabarčiai pri taikintinų minčių. Turiningas ir platus šis užmojis, vertas Jono Kelečiaus kūrybinio išvalgumo, vaidybinio lankstumo ir ... nepaprasto darbštumo. Neeilinis reikalas vienam aktoriui savyje sutelkti ir išugdyti visą eilę asmenybių ir jas tai mostu, tai žodžio skambesiu, tai žvilgsnio atspalviu gyvus pristatyti žiūrovui. Tai gali įgyvendinti tik giliai savo teatralinei misijai pasišventęs žmogus, kuriam lietuviškojo žodžio gėlmė, lietuviškosios kūrybos svarba, ir lietuviškojo teatro gyvastingumas yra tapę kūrybinio gyvenimo kertiniais akmenimis.

Sia proga Jonui Kelečiui bus įteikta Kultūros Tarybos premija. Rečitalio dailininkas - dail. Adolfas Valeška; muzikos ir apšvietimo pritaikymas - dail. Vandos Aleknienė; rečitalio plakatas - dail. Vinco Luko; technikinė talka -- Audros ir Pauliaus Aleknų.

Tikrasis Keturakis

Vaclovas Kavaliūnas

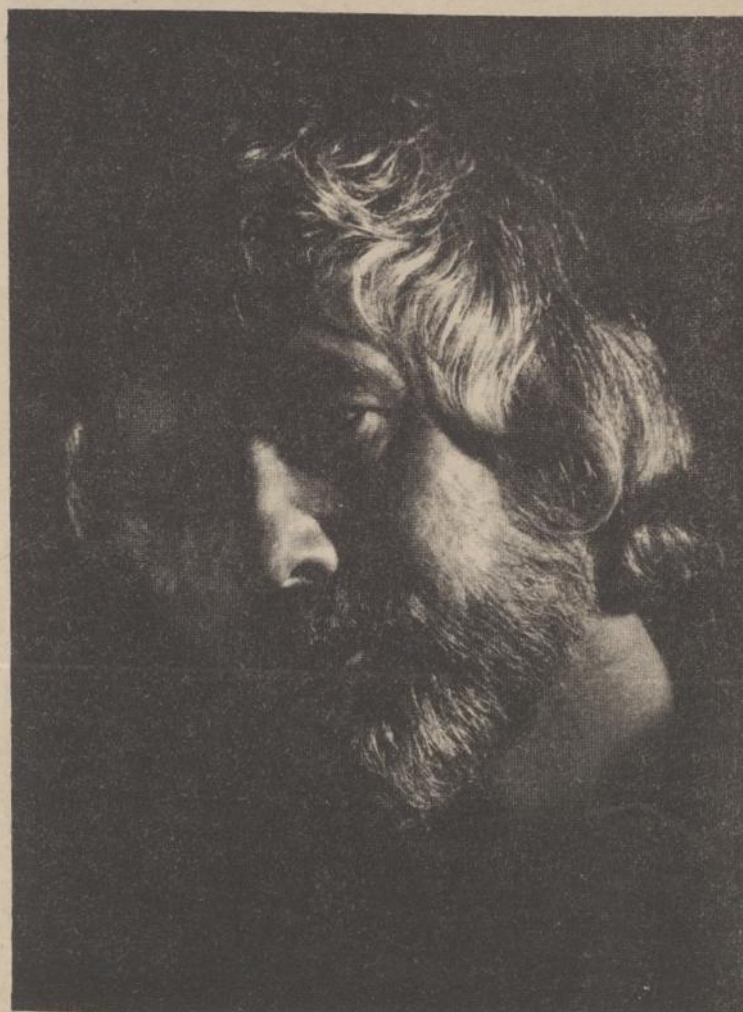
Prieš akis Birutės Vilkutaitytės-Gedvilienės paruošta ir Keturakio dukrų ir sūnų gražiai išleista knyga 'Tikrasis Keturakis ir jo raštai'. Joje, be garsiosios komedijos 'Amerika pirtyje' ir keleto nedidelių epinio pobūdžio kūrinių, randame dar tris draminius veikalus: trijų veiksnių komediją 'Šimtas margų' ir dvi nebaigtas komedijas - 'Bepig tokį užvadą turėti' ir 'Siltieji vandens'.

Tai gražus Juozo Vilkutaičio-Keturakio vaikų paminklas rašytojui ir savo tėvui, kuris tebėra ryškus ir gyvas nuo-

širdžiuose jų prisiminimuose, o taip pat ir brangi dovana mūsų literatūros istorijai.

Tačiau priežastys, vertusios šia knygą išleisti, deja, nėra nei gražios, nei juo labiau mielos. O Vilkutaičio vaikams - jos daugiau negu skaudžios. Knygos redaktorė Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė ilgame studijinio pobūdžio straipsnyje 'Kodėl ši knyga atsirado?' rašo: 'Paprastai ir trumpai tariant, ji atsirado gelbėti okupuotoje Lietuvoje baigiamą 'nukryžiuoti' tikrąjį komedijos 'Amerika pirtyje' autorių Keturakį-Juozą Vilkutaitį, teigiant ten - ir kategoriškai, kaip tai daro Vincas Kuzmickas - kad šios komedijos autorius yra ne Juozas Vilkutaitis, o vyresnis jo brolis Antanas.

Tačiau ką tik minėtas Birutės Vilkutaitytės-Gedvilienės straipsnis nėra graudi dukters rauda prie savo tėvo kapo duobės. Jame knygos redaktorė ir straipsnio autorė plačiai ir su mokslišku atidumu sustoja prie visų Vinco Kuzmicko teiginių, kuriuos jis yra paskelbęs 1976 m. išleistų Keturakio rinktinių raštų 'Teksto komentaruose' ir, remdamasi gausia dokumentine medžiaga, juos griežtai sugriauna. Nuvengir-

Aktorius Jonas Kelečius, kurio individualus rečitalis įvyks Chicagoje š. m. spalio 21 d. Joe Peldun, Jr. nuotr.

ji ir piktesnio žodžio ir drąsiai sako, kad Vincas Kuzmickas meluoja tenai, kur jis iš tikrųjų meluoja: 'V. Kuzmickas prasčiausiai meluoja, sakydamas, kad nei pasirodžius Darbininko (šių eilučių autoriaus pastaba: 1903 m. Antanui Vilkutaičiui mirus) nekrologui, nei vėliau niekas nė nebando neigti jame išdėstytų faktų'. Betgi jau matėme, ką rašo teisin. P. Leonas (Vilniaus Žinios 1908 m. Nr. 44): 'TAI KLAIDA, KURI MAN TEKŲ PATAISYTI DAR KELI METAI ATGAL UZSIENIO SPAUDOJE'. (Mano pabraukta B.V.K.)

OP. Leonas - cituoju - tada rašė: 'Gerbiamas Redaktoriau! 'Vilniaus Žinių' N-je 34 (872) p. Ziemkantis komedijos 'Amerika pirtyje' autorium skaito mirusį inžinierių Antaną Vilkutaitį ... Autorium šito veikalo yra a.a. Antano brolis, kurio vardo aš dabar neatšimenu ...'

Detaliau sustoti prie Birutės Vilkutaitytės-Gedvilienės argumentų ir jos pateiktos dokumentinės medžiagos, griaušančios V. Kuzmicko teigimą, kad 'Amerika pirtyje' autorius yra Antanas Vilkutaitis, čia neįmanoma. O pagaliau nėra ir jokio reikalo - skaitytojas juos ras minėtame jos straipsnyje.

Gal būt jis gerokai susimąstys ir kitą jos straipsnį - 'Keturakį artimai pažinus' - perskaitys. Argi, ateis mintis, toksai žmogus, koks iš tikrųjų buvo Juozas Vilkutaitis-Keturakis - didžiai garbingas, sąžiningas galėtų savintis savo brolio kūrinių?

Be to, tas, kuris šiuo klausimu - katras Vilkutaitis yra komedijos 'Amerika pirtyje' autorius - nėra užėmęs kurios nors išankstinės pozicijos, greičiau bus linkęs sutikti su literatūros istoriko ir kritiko J. Lan-

jo straipsnyje 'Pirmoji lietuviška komedija', 1966 m. šios Keturakio komedijos laidoje, kad 'nesant konkretnių duomenų ir įrodymų apie Antano Kūrybinį inasą į komediją 'Amerika pirtyje', pagrindiniu šio veikalo autoriumi tenka laikyti Juozą Vilkutaitį.

Gal būt - blogesniu atveju - jis sustos prie kito literatūros istoriko ir kritiko minties - V. Kubiliaus teigimo, kad 'Kol neturime savo rankose Amerikos Pirtyje rankraščio (jo likimas nežinomas), kol visi brolių Vilkutaičių raštai (laiškai, korespondencijos, drama, apsakymai ir straipsniai) nėra ištirti dažnuminio žodyno, sintaksinės sandaros, intonacijos, atsikartojančių vaizdų moksliniais metodais, tol ginčai dėl autorystės nebaigti'.

Galimas daiktas, jis dar kartą stabtels prie dviejų - ir bene pagrindinių - V. Kuzmicko argumentų, į kuriuos Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė nepakan kamai atkreipė dėmesio. V. Kuzmickas kategoriškai teigia:

'Leningrado archyvuose suradus daugiau kaip 300 naujų A. Vilkutaitį liečiančių dokumentų, surinkus pluoštą amžininkų prisiminimų ir dar kartą perkedenus esamą literatūrą, išaiškinta, kad 'Amerikos pirtyje' autorius buvo Antanas Vilkutaitis ir jokio kito Vilkutaičio, rašytojo, nėra buvę.'

Dokumentų skaičius iš tikro imponantiškas - net trys šimtai! Tačiau jie nieko neįrodo - V. Kuzmickas nepateikia jų nei vieno. Antrasis V. Kuzmicko argumentas, leidęs jam kategoriškai teigti, kad jokio kito, be Antano, Vilkutaičio - rašytojo nėra buvę - pluoštas amžininkų prisiminimų.

Čia tikrai nuostabu. Tame pačiame straipsnyje V. Kuzmickas ką tik buvo teigęs, kad 'kol buvo gyvas J. Jablonskis,

TIKRASIS KETURAKIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

publicistas Adomas Grinevičius (1845-1933) ir kiti asmenys gerai pažinoję velionį jo brolių Antaną, Juozas Vilkutaitis jokių pretenzijų į Komedijos Amerika Pirtyje autorystę nereikšė (...). Jis pastebimai suaktyvėjo, išmirus Antano Vilkutaicio kartos žmonėms.

Apie 1930-sius metus, V. Kuzmicko teigimu, Antano Vilkutaicio kartos žmonės jau buvo išmirę. Tad, nustebež klaus skaitytojas, kur ir kaip jis surado juos praėjus dar apie pusšimčiui metų? Ir kuriu būdu pavyko jam surinkti tą 'pluoštą amžininkų prisiminimų'? Nesinorėtų manyti, kad V. Kuzmickui būtų pavykę susisiekti su mirusiais ir juos apklausti. O gal, labai nuoširdžiai norint, ir tai yra įmanoma? Betgi ir tų prisiminimų - nei gyvųjų, nei mirusiųjų - nė vieno V. Kuzmickas nepateikia.

Savo straipsnio pabaigoje Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė prileidžia, 'kad šiai knygai pasirodžius ginčai nesibaigs, bet tik todėl, kad tuos 'mokslinius metodus' pradės 'taikyti' tokie 'literatūros mokslininkai' kaip V. Kuzmickas.'

Gal būt tokia pesimistinė prielaida ir turi kiek pagrindo. Tačiau - ir tai jau matėme - ne visi išsijuose traukia 'Requiem aeternam' prie laidojamo rašytojo Juozo Vilkutaicio-Keturakio kapo.

Be to, patys stiprieji argumentai, griaučiai sugriaunantieji V. Kuzmicko tvirtinimą, kad be Antano Vilkutaicio 'jokio kito Vilkutaicio-rašytojo nėra buvę' - yra Juozo Vilkutaicio-Keturakio raštai.

Neatrodo, kad V. Kuzmickas, perskaitęs trijų veiksmų komediją 'Simtas margų', ir toliau galėtų tvirtinti, kad Juozas Vilkutaitis po savo brolio Antano mirties nieko nerašė. Juoba, kad ši komedija niekuo nėra menkesnė už komediją 'Amerika pirtyje'. O idėjiniu atžvilgiu, jei reiktų, būčiau linkęs pasisakyti už 'Simta margų'.

Pagaliau ir kitų dviejų komedijų - 'Bepig tokį užvadą tu rėti' ir 'Siltieji vandenys', o taip pat net ir epinio pobūdžio kūrinių dialogai rodo neabejotiną Juozo Vilkutaicio-Keturakio dramaturgo talentą. Dialogas, kaip vienas iš pačių pagrindinių scenos veikalo pradų - Juozo Vilkutaicio-Keturakio stiprybė, nors ir kompoziciniu atžvilgiu - užuomazga, dramatinio veiksmo stiprėjimu ir pagaliau nuoseklia ir logiška pabaiga - abi jo komedijos (ir 'Simtas margų', ir 'Amerika pirtyje') yra gana pavykusios.

Pabrėžtini ir šių komedijų veikėjai ir jų traktavimo psichologinis realizmas. Jie, jų vidaus pasaulio momentai, iti kinančiai atsiskleidžia jų žody, harmoningai kylančiame iš jų charakterio ir vaizduojamo gyvenimo situacijų. Ir visa tai padeda priartėti prie būtinės meno kūrinių realybės - prie 'realite convainante' (itinkančios realybės).

Sioje gražiai išleistoje ir estetiškai dailininkės Birutės

Australijos lietuviai

Antanas Laukaitis

GRĮŽUS IŠ EUROPOS

Nors mano bičiulis "Dirvos" redaktorius ir buvo užsiminęs mano skyriaus skaitytojams, kad aš išvažiuoju keliems mėnesiams į Europą ir Lietuvą, ir savo išpūdziais, kaip ir anksčiau, pasidalinsiu su skaitytojais, tačiau ši kartą aš jau tikrai važiauvau tik savo gynam poilsui ir savo šeimos, bei giminių su draugais, aplankymui, todėl atsiprašau, kad iš savo kelionių nieko neparašiau, o rašyt, gal ir galėjau labai daug.

Vienas iš įdomiausių momentų, viešint Lietuvoje, buvo tuo metu vykusi Spartakijada, kurios krepšinis buvo žaidžiamas Kaune ir Vilniuj. Be pačių geriausių Sov. S-gos komandų, dalyvavo nemažai ir užsienio komandų, tarp kurių buvo ir JAV rinktinės. Krepšinio lygis buvo labai aukštas ir, kone dvi savaites, kiekvieną popietę man teko stebėti šias rungtis. Amerikiečių rinktinė nebuvo pati geriausia, nors prieš Lietuvos rinktinę ji ir laimėjo, tačiau prieš didžiulias rusų komandas, kuriose žaidė nemažai virš 7-nių pėdų žaidėjų, nei amerikiečiams, nei lietuviams, nebuvo galimybių laimėti. Vienos iš gražiausių varžybų rungtynių buvo susitikimas baigmėje tarp Latvijos ir Lietuvos moterų. Rungtynės buvo tikrai labai įtemptos ir gražios, nes lietuvaitės labai gerai buvo susižaidę ir aikštėje buvo tikrai puikus komandinis vienetas, tačiau jos turėjo pralaimėti tik dėl Latvijos centro žaidėjos Semionovos, kuri yra virš 7-nių pėdų aukščio milžinas, ir, nuo mano matyto jos žaidimo Montrealyje, ji yra savo žaidime ir pačiuose metimuose, padariusi labai didelę pažangą. Tik jos vienos dėka latvėms teko varžybų čempionių vardas, nors, kaip lietuviai sako, ji yra gimusi Zarasuose ir, latviai ją pamatę, pasigrobė ją į Rygą ir dabar turi aukščiausią ir centre geriausią pasaulyje žaidėją.

Vienu rungtynių metu, kai amerikiečiai vyrai žaidė su viena rusų komanda, didysis amerikietis negras, prasiveržęs pats vienas, pašoko aukštai ir su abiem rankom tiesiog trenkė iš viršaus sviedinį į krepšį, savo rankų smūgiu kirsdamas ir į lanką. Ir kas gi atsitiko? Ogi visa storos plastikos lenta, su pačiu lanku su-

Vilkutaitytės-Gedvilienės aplanku bei užsklandomis knygoje, skaitytojas dar ras keletą Keturakio laiškų ir Stasio Barzduko straipsnį 'Keturakio raštų kalba'.

byrėjo ir nukrito ant žemės. Tokio dalyko dar savo gyvenime nebuvau matęs. Publikoje kilo mažas sąmyšis, visi pradėjo ploti ir didįjį negra sveikinti, kai tuo tarpu vietinės televizijos ir, ypatingai amerikiečių, ši įvyki filmavo iš visų pusių, kai vaikai ir jaunimas puolė į aikštę rinkti šios krepšinio lentos plastikinių suvenyrų, duodami juos vėliau pasirašyti šiam milžinui negrui. Labai gerai, kad salėje buvo dar keturios lentos, iš kurių viena pakeitė subyrėjusią, amerikiečiui žaidėjui už šį dalyką gaunant technikinę baudą.

Pats krepšinio stadionas yra labai gražus ir geras, tik yra per mažai vietų žiūrovams. Krepšinį kiekvieną dieną galėdavo stebėti tik 6000 žiūrovų, kai norinčių į stadioną patekti būdavo apie 20.000. Patys lietuviai ir dabar yra dideli krepšinio mėgėjai ir, ypatingai savąsias komandas, žaidžiančias su kitomis Sov. S-gos komandomis, labai aktyviai palaikydavo. Lyginant Lietuvos vyrų rinktinę su buvusiais Toronte mūsų geriausiais krepšininkais ir galimybe iš jų padaryti bendrą rinktinę, manytų, kad žaidimo lygis būtų apylygis, gal būt tik su geresniu Lietuvos rinktinės susižaidimu ir geresniais metimais. Gi moterų rinktinėi mūsų gražuolės negalėtų parodyti jokio didesnio pasipriešinimo, nes Lietuvos rinktinė yra labai gerai kondiciniai ir žaidybiniai paruošta, jau neskaitant labai gerų metimų.

Be Lietuvos, teko dar pabūti Lenkijoje, Austrijoje ir Vokietijoje. Gaila, bet ši kartą negalėjau aplankyti nei Seinų, nei Punsko, nors sutikti iš tų vietovių žmonės, man sakė, kad mūsų Vakaruose padaryta akcija dėl Seinų bazilikos lietuviškų pamaldų, eina į gerą pusę ir, gal labai greitai, tikimasi ir aiškiai matomų teigiamų rezultatų. Lenkijoje, kaip ir anksčiau, vyksta didelė spekuliacinė prekyba ir amerikoniški doleriai yra labai didelėje paklausoje, nes už juos galima daug ir gerų dalykų nusipirkti.

Tiek Austrijoje, tiek ir Vokietijoje gyvenimas eina pilnoje aukštumoje ir, žmonės yra linksmi, kavinės ir restoranai, nesvarbu kurią savaitės dieną, yra pilni, ne tik turistų, bet ir vietinių gyventojų. Viena tiesiog žydi, nors mano pamėgtasis Muenchenas, kuriame be savo giminių sutikau ir daugiau vietos lietuvių, neatsilieka ir gyvenimas čia eina visu tempu į priekį. Teko ir vėl būti garsiajam October Festival atidaryme ir, pasiu-

tiškam alaus su keptu jaučiu ir visokiausiomis kitoiomis gėrybėmis, valgyme. Nors nuo paskutinio 1976-ųjų metų apsilankymo čia kainos ir labai pabrango ir mūsų vargšas dolerukas prieš galingąją markę irgi labai sumažėjo, tačiau žmonės ir dabar dar moka labai gražiai linksintis, visiškai pamiršdami einamuosius gyvenimo vargus bei rūpesčius. Taip ir aš, po trijų mėnesių gražių viešnagių, su padidėjusiais nuo lietuviškų skilandžių, vieniškų šnicelių ir vokiškų dešrų, bei bavarieško alaus, pilvo muskulais, grįžau atgal į Australiją ir jau, nusileidęs nuo visų kitų aukštybių, pradėjau savąjį darbą, svajodamas kada ir vėl gausiu sekančias atostogas. Ko ko, bet gero australiško oro, tai tikrai labai pasiilgau, nes šių metų Lietuvos vasaros oras buvo daug blogesnis už mūsų australišką žiemą. Tikiuosi, kad ir vėl greitai galėsiu įsijungti į savo spaudos darbą ir su savo mielais skaitytojais galėsiu pasidalinti australiškais gyvenimo išpūdziais.

MIRĖ HENRIKAS ŠALKAUSKAS

Sukrečia žmogų žinia, kai miršta senyvas amžiumi, arba sunkiai sirgęs žmogus. Tačiau, kai staiga į Anapilį nukeliauja pilnas energijos ir jėgos, palyginti gana jaunas vyras, tai liūdesys ir skausmas yra dar didesnis. Buvau sukrėstas ir aš, kai, grįžęs iš savo kelionių, sužinojau, kad staiga mirė mano geras draugas ir žinomiausias lietuvis dailininkas čia, Henrikas Šalkauskas. Gimęs 1925. V. 6. Kaune, tėvui anksti mirus, jis buvo išaugintas savo motinos, buvusios Lietuvos nepriklausomybės kovų savanorės. Baigęs Kauno Aušros gimnaziją, Henrikas daile studijavo Danzige ir Ecole des Arts et Metiers Freiburg, imdamas taip pat ir meno istoriją bei filosofiją.

1949 metais su motina atvyko į Australiją ir apsigyveno Sydnejuje, tuoj pat pradėdamas reikštis ir meno srityje. Pradėjęs nuo grafikos, jis vėliau perėjo į tapybą ir akvarelinę techniką, kurioje iškilo į pačias aukštumas. Be savo meninio gyvenimo, jis ilgus metus žaidė krepšinį ir buvo Sydnejaus "Kovo" vienas iš pagrindinių žaidėjų.

Australijos meniniame gyvenime Henrikas atsiekė to, ko dar ilgai gal būt nei vienas iš mūsų lietuvių dailininkų negalės atsiekti. Jis buvo labai plačiai žinomas pačių didžiųjų menininkų tarpe, jo vardas buvo dažnai matomas australų spaudoje, jo laimėtų premijų skaičius yra labai didelis, kai jo kūriniai puošia ne tik didžiųjų Australijos galerijų sienas, bet taip pat jų nemažai yra ir užsienyje. Jis buvo Sydnejaus Grafikų S-gos steigėjas, jis yra Menininkų S-gos valdyboje, jo pavardę rasime meno enciklopedijose, bei reprezentaciniuose meno leidiniuose, kai taip pat jis buvo labai dažnai kviečiamas būti įvairių meno parodų teisėju. Sunku būtų čia paminėti visus Henriko atsiekimus, tačiau mums buvo ypatingai džiugu, kad šis žymiausias mūsų dailininkas ir iš lietuviškojo gyvenimo nebuvo pasitraukęs. Jį galima buvo matyti kiekviename lietuviškame kultūriniame rengime, jis dalyvaudavo mūsų parodose ir savo paveikslais remdavo finansų reikalingas organizacijas, ypatingai sportininkus. Netekus H. Šalkausko, netekome mes ir vieno iš čia daugiausiai žinomų ir iškilusių lietuvių. Jo mirtis bus labai skaudžiai pajuntama mums visiems. Dr. G. E. Kazokienės rūpesčiu, H. Šalkauskas buvo palaidotas lietuviškoms senovės apeigomis, jo palaikus sudeginant ir palaidojant lietuviškose Sydnejaus kapinėse.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĒLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitor įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Popiežius Amerikoje

Popiežiaus Jono Pauliaus II lankymasis Amerikoje, sulaukė didelio dėmesio ir žmonės išmušė iš normalaus gyvenimo vėžių. Bostonas, New Yorkas, Philadelphia, Des Moines, Chicaga, Washingtonas — miestai, kuriuos per 7 dienas popiežius aplankė. Didžiulės žmonių minios užtvindė popiežiaus sutojimo vietas, pravažiavimo kelius ir iš anksto paruoštas aikštes. Ir Chicaga, ne tik neatsiliko nuo kitų Amerikos miestų, bet dar ryškiau išsiskyrė žmonių gausumu ir pasirengimu. Minios džiaugėsi popiežiaus paprastumu, šiltumu, sakomomis kalbomis.

Chicagos lietuviai taip pat ruošėsi sutikti Ganytoją ir gauti palaiminimą. LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos rūpesčiu buvo sušauktas organizacijų atstovų ir visuomenės susirinkimas, kuris sudarė plačios apimties komitetą, o pastarasis išsirinko prezidiumą, į kurį buvo pakviesti lietuvių parapijų klebonai — Marquette Parko kun. A. Zakarauskas ir Cicero kun. J. Stankevičius. Laiko buvo nedaug. Iš spaudos žinojome, kad jau sudarytas popiežiaus kelionės planas ir nebuvo daug vilčių jį pakeisti. Lietuviai norėjo sutikti ir pasveikinti šv. Tėvą Lietuvių Plazoje — Marquette Parke, Californijos gatvėje tarp Dariaus Girėno paminklo, Marijos mokyklos ir šv. Kryžiaus ligoninės. Buvo išsiųstos telegramos Popiežiui ir vysk. Marcinkui į Romą bei kardinolui Cody, Chicagoje, telefonu kalbėtasi su Lietuvos atstovu prie Vatikano St. Lozoraičiu. Atsiliepė tik kardinolas Cody ir telefonu susirišo su vienu iš komiteto narių. Pakeisti nustatytą kelionės planą nepažadėjo, bet pasiūlė per jį įteikti numatytą dovaną ir laišką-memorandumą. Kontaktuotas Cicero klebonas kun. J. Stankevičius susisieki su tuo metu besilankančiu vysk. Marcinkum, bet jokių pažadų, pakeisti kelionės planą, negavo.

Komitetas vėl šaukė visuomenės ir organizacijų atstovų susirinkimą. Deja, kaip ir ankstesniuose susirinkimuose, atsilankė apgailėtina mažai žmonių, tuo parodydami menką domėjimąsi popiežiaus kelione. Komitetas, neturėdamas platesnio užnugario ir suvokdamas susidariusią padėtį, nesiryžo imtis kitokių priemonių. Net daromoms išlaidoms padengti, nesimatė šaltinių. Organizacijų vadinais atstovai nebuvo formalūs, o dalyvavo tik savo iniciatyva. Tik šaulių pirmininkas pareiškė, kad išlaidas reikia padalinti organizacijoms. Kadangi organizacijų atstovavimas buvo neformalus, tai gali atsitik-

Popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymas Chicagoje

Antanas Juodvalkis

ti, kad pasiūstos s-tos grįš neapmokėtos. Taigi, kaltinti komitetą nėra pagrindo. Komitetas visko negali atlikti, o tik planuoti. Komitetas atsimušė į hierarchijos biurokratiją ir nieko negalima buvo padaryti.

Paskutiniu momentu paskirų asmenų rūpesčių buvo išskeltas skersai Californijos

vyko į šv. Petro bažnyčią pasveikinti susirinkusių brolių vienuolių (dėl didelio vėlavimo, atsisakęs numatytos vakarienės kardinolo Cody rezidencijoje). Pasveikinęs brolius vienuolius, popiežius 10:15 val. vak. pasiekė kardinolo rezidenciją ir apsisitojo nakvynei. Susirinkusiai miniai net du kar-

Popiežius turėjo pravažiuoti 9:15-9:30 val. ryto Californijos gatve į Quigley seminariją (7840 So. Western Ave.). Vėlavo gerą valandą. Apie 9 val. pasirodė saulutė ir visų laukiančiųjų nuotaikos pagerėjo. Californijos gatvėje tarp Marquette Road ir 69 gatvės koncentravosi lietuviai. Prie Marijos mergaičių gimnazijos išsirikiavo mokinės ir vienuolės kazimierietės, o taip pat ir parapijinės mokyklos mokiniai. Toliau su vėlavomis, prie gatvės stovėjo šv. Kryžiaus ligoninės seselės, ratukuose išvežti ligoniai, uniformuoti šauliai, tautiniais rūbais pasipuošios mergaitės ir moterys. Erdvės daug, nes pastatai atokiai atitraukti nuo gatvės, o antroje pusėje parkas. Ištiesai visą Californijos gatvę, žmonės stovėjo rankose laikydami tautines vėliavėles ir popiežiaus nuotraukas. Namai papuošti vėliavomis, o languose šv. Tėvo paveikslai. Spūsties nesijautė, prie gatvės 3-4 eilės žmonių. Gražiai pasipuošė ALVUDAS, o ant stiebo plėvėsavo trys vėliavos: JAV, Popiežiaus ir Lietuvos trispalvė.

Artėjant popiežiaus vilkstinėi, įtampa didėjo ir žmonės tikrai tikėjosi, kad šv. Tėvas sustos, pasveikins ir palaimins. Pirmieji pasirodė saugumo ir policijos automobiliai, tai ženklas, kad popiežius jau pajudėjo iš lenkų bažnyčios ir važiuoja Californijos gatve. Netrukus pasirodė ir automobilių vilkstinė, o joje ir šv. Tėvas Jonas Paulius II, atsistojęs mojavo rankomis o gal ir laimino. Koks buvo visų nusivylimas, kai popiežius prašvilpė 30 ar daugiau mylių greičiu, neatkreipęs reikiamo dėmesio į susirinkusius ir sveikinusius lietuvius.

Laukusiųjų lietuvių tarpe toks didelis nusivylimas, kad minia skirstėsi murmeldama ir ieškodama kaltininkų. Girdėjosi piktokų balsų komiteto, kunigų ir vyskupų adresu. Sušalusi ir išvargusi minia nenoromis skirstėsi, lyg dar netikėdama, kad viskas praėjo.

Grant parke

Pagrindinės pamaldos įvyko Grant parke, kur archidiecezija buvo įrengusi 30 pėdų paauskstinimą. Valandą pavėlavęs popiežius Jonas Paulius II atvyko į Grant parką, kur jo jau laukė 350 vyskupų, tūkstančiai kunigų ir milijoninė minia

Mano nuoširdus sveikinimas Amerikos lietuviams. Likite ištikimi Kristaus Bažnyčiai! Branginkite kilnias tautos tradicijas! Tegloboja Jus Dievo Motina Marija! Garbė Jėzui Kristui.

šiais žodžiais šv. Tėvas pasveikino lietuvius Grant Parke, Chicagoje.

gatvę plakatas, lietuvių vardu sveikinantis popiežiu.

Popiežius atvyksta

Tokiai padėčiai esant, priartėjo ir popiežiaus atvykimo diena. Ketvirtadienio vakare (X. 4) pusantros valandos pavėlavęs, iš Iowos į Chicagą atvyko šv. Tėvas Jonas Paulius II. Popiežių pasitiko Illinois gubernatorius J. Thompson, miesto merė J. Byrne, kardinolas Cody ir bažnyčios dignitarijai, kurių tarpe buvo ir vysk. V. Brizgys. Ilga automobilių vilkstinė (Sun Times suskaičiavo 21 Cadillacą) iš O'Hare aerodromo važiavo Kennedy greitkelio į šv. Vardo katedrą.

Pakelyje, prie lenkų kultūros centro buvo susirinkusi lenkų minia, bet vilkstinė nesustojo ir net popiežius nepasirodė. Lenkų nusivylimas buvo neapsakomas. Artėjant prie katedros, vilkstinė sulėtino greitį ir šv. Tėvas pasirodė pro pravertą automobilio stogą, rankų mostais sveikindamas jo laukiančius žmones. Katedroje į angliškai paruoštą kalbą, įterpė ir lenkų kalbą pasveikinimą. Savo kalboje pažymėjo, kad Chicaga yra antras didžiausias lenkų miestas pasaulyje (pirmas yra Varšuva). Taigi, jau pirmoje kalboje popiežius išskyrė lenkus ir pats didžiavosi esąs lenkas, o mes manėme, kad šv. Tėvas yra visų pasaulio katalikų dvasinis vadas ir vienodai vertina visas tautas.

Iš šv. Vardo katedros vilkstinė 9:30 val. vak. nu-

tus pasirodė balkone ir palaiminęs, liepė eiti gulti (go sleep).

Šv. tėvas lenkiškai laiko mišias

Penktadienis. Šv. Tėvo Jono Pauliaus II dienotvarkė buvo labai perkrauta. Jau 7 val. ryto turėjo išvykti iš kardinolo rezidencijos, bet visą pusvalandį vėlavo, o kol pasiekė lenkų Five Holy Martyrs bažnyčią, prarado visą valandą.

Pakeliui sustojo buvusioje lietuvių Dievo Apvaizdos bažnyčioje (717 W. 18 St.), dabar užimtoje meksikiečių. Čia popiežius pasakė ispaniškai kalbą ir palaiminęs susirinkusią minią, pasiekė minėtą lenkų bažnyčią.

Mišias laikė prie bažnyčios esančioje automobiliams pastatyti aikštėje, talpinančioje apie 18,000 žmonių. Lenkai labai entuziastingai sutiko savo popiežių. Į aikštę buvo įleisti su bilietais, o minia užtvindė ir aplinkines gatves bei namus. Prasidėjus pamaldoms, teko užsukti TV ir skubėti į Lithuanian Plaza pasitikti pravažiuojantį popiežių.

Lietuvių Plazoje

Rytas išaušo miglotas ir vėsus. Tautiniais rūbais apsirengusios mergaitės ir moterys pradėjo drebėti nuo šalčio, nors ir buvo apsisiautusios skaromis. Mokiniai buvo liepta susirinkti 6 val. ryto. Tėvai su vaikais užėmė Californijos gatvėje patogesnes vietas.

tikinčiųjų. Pradėdamas pamokslą, šv. Tėvas kreipėsi į susirinkusius pagarbindamas Kristų dešimčia kalbų, o lietuviškai pasakė, pradžioje minėtus, 5 sakinius. Iš anksto suvažiavę tautybių (bene 19) chorų giedojo giesmes. Lietuvių dalyvavo 100 choristų ir pagiedojo 3 giesmes, tuojau po 12 val. Mišių metu giedojo solistai ir spec. choras.

Popiežiaus pasakyti lietuviškai keli sakiniai, pradžioje lietuvių, kurie po nesustojimo Lithuanian Plazoje, buvo labai nusivylę. Vakare, popiežius su kviesmais svečiais, išklausė simfoninio koncerto šv. Vardo katedroje ir ankstį rytą šeštadienį išskrido į Washingtoną.

Užsklandai

Chicagos archidiecezija, vadovaujama kardinolo Cody ir miesto burmistrės J. Byrne labai šiltai ir rūpestingai sutiko bei globojo popiežių Joną Paulių II. Žmonės, didžioji spauda, TV ir radijas skyrė išimtiną dėmesį popiežiaus vizitui Chicagoje. Joks pasaulio valdovas, karalius ar prezidentas nėra sutraukęs tokių minių.

Šv. Tėvas Jonas Paulius II atrodo paprastas žmogus, turįs gilų tikėjimą ir sugebą užimponuoti minias.

Mums lietuviams šv. Tėvas Jonas Paulius II yra parodęs daug dėmesio ir net pareiškęs, kad jo pusė širdies yra Lietuvoje. Chicagoje, apsilankymo metu, lietuviai tikėjosi, kad popiežius parodys daugiau dėmesio, nes Lietuva yra vienintelis katalikiškas kraštas Sovietų Sąjungoje. Rusų komunistų okupuotame krašte, lietuviai katalikai už tikėjimą yra persekiojami ir baudžiami Popiežius turėjo gerą progą, lankydamas Chicagą, parodyti didesnę dėmesį laisvojo pasaulio lietuvių didžiausiam junginiui. Vienas trumpas sustojimas ir palaiminimas, būtų nupirkęs lietuvių palankumą. Bet to neįvyko. Popiežius pralėkė neįprastu greičiu, palikdamas nusivylimą ir kartelį. Tikrai, žmonių nepasitenkinimas buvo visuotinis. Minioje girdėjosi labai šurkščiu žodžių, skirtų komitetui, kunigams, prelatams ir vyskupams. Kokia ironija, popiežiaus kelionę tvarkė lietuvis vyskupas, lydėjo lietuvis prelatas, o lietuvių balsas nebuvo išgirstas. Tuo tarpu pats popiežius akcentavo savo lenkišką tautybę ir visur išskyrė lenkus, nebijodamas kitų tautų priekaištų.

Galime tik nepasitenkinimą lenko popiežiaus šaltumu lietuviams, bet turime pripažinti jo išskyrimą lenkų iš kitų tautybių tarpo ir viešai demontruoti lenkiškumą. Tai pamoka tiems, kurie vengia savo tautybę viešai išpažinti.

Chicagos lietuviai

Antanas Juodvalkis

BALFAS VYKDO VAJŲ

BALFo Chicagos apygardos valdyba kiekvienų metų spalio mėn. vykdo rinkliavą, pagalbos reikalingiems lietuviams paremti. Apygardos ribose veikia 19 skyrių. Vienu veikla gyvesnė, kitų lėtesnė, bet nežiūrint rasi- nių pasikeitimų, tose apylinkėse gyvenantieji lietuviai BALFo neužmiršta ir gausiai aukoja.

Vajaus atidarymas įvyko š. m. spalio 7 d., šaulių namuose. Ilgametis apskr. pirm. Valerijonas Šimkus, atidaromajame žodyje, pasidžiaugė gausiu būdu susirinkusių BALFo darbuotojų ir organizacijų atstovų. Į darbo prezidiumą pakvietė pirminiku Joną Jasaitį, o sekretoriauti dr. V. Motušienę.

Prie garbės stalo pakvietė: BALFo centro valdybos vicepirm. kun. A. Trakis, ALTo centro valdybos vicepirm. T. Blinstrubas, Pensininkų klubo pirm. J. Skeivys, šaulių Vytauto Didžiojo rinktinės pirm. Vl. Išganaitis, kun. F. Kireilis ir A. Daukienė.

Kun. F. Kireilis sukalbėjo malda, o kiti tarė paskatinantį žodį ir pasidžiaugė vieninga BALFo veikla. Tėviškės parapijos klebonas kun. Anas Trakis apgailestavo, kad pirmininkė Marija Rudienė negali dalyvauti tokia svarbiame balfininkų susirinkime, nes yra išvykusi į Clevelandą ir dalyvauja BALFo veiklos 35 metų sukakties minėjime. Šiltu žodžiu prisiminė aukų rinkėjus, kurie, artimo meilės vedini, kiekvienais metais, eina nuo durų prie durų, paima dosnių tautiečių aukas ir, it tos bitelės, sunėša į bendrą avilį — BALF Centrą, iš kurio pagalba teikiama į vargą patekusiems tautiečiams. Rinkėjų ir aukotojų pasišventimo dėka, nušluostoma vargo ašara šaltajame Sibire ar savame krašte vargstančiam tautiečiui.

Aldona Daukienė priėmė organizacijų atstovų atneštas BALFui aukas.

Skyrių pirmininkai ar atstovai pranešė apie jau pradėtą vykdyti vajų ir žadėdą surinkti daugiau, kad padengtų infliacinį nuostolį.

Apskr. vald. išdininkas Br. Andrijauskas pateikė bendrą šių metų ir gegužinės apyskaitas. Gegužinė davė 2.200 dol. gryno pelno. Pažymėjo, kad visos surinktos aukos persiunčiamos BALFo Centro valdybai, o apygardos valdyba verčiasi renginių pajamomis.

Pirmininkaujantis J. Jasaitis taikliai ir tvarkingai pravedęs susirinkimą, vadovavimą grąžino apskr. valdybos pirm. V. Šimkui, Va-

lerijonas Šimkus priminė, kad BALFas šiais metais švenčia 35 metų veiklos sukaktį. Sukakčiai atžymėti ruošiamas didingas Čiurlionio ansamblio koncertas, kuris įvyks š. m. spalio 27 d. Marijos gimnazijos auditorijoje. Prašė aukų rinkėjus, lankant aukotojus, pasiūlyti ir bilietus į jubiliejinį koncertą. Visų bendromis pastangomis, turime užpildyti auditoriją ir pasidžiaugti čiurlioniečių pasirodymu.

Dėkojo spaudai ir radijui už BALFui teikiamą paramą, aukų rinkėjams ir visiems aukotojams. Ypatiną padėką išreiškė vajų globėjui MIDLAND taupymo ir skolinimo bendrovės prezidentui advokatui Frank Ziogui, už ketvirtus metus teikiamą globą ir išlaidų padengimą. Kvietė visus savo santaupas laikyti jo vadovaujame banke — MIDLAND taupymo ir skolinimo bendrovėje, kurios skyriai yra čia pat Brighton

Parke ir Marquette Parke.

Atskirai reikia paminėti kiekvienais metais išleidžiamą stambų 28 pusl. aukotojų sąrašą-apyskaitą. Apskr. valdyba praėjais metais surinko ir perdavė BALFo centrui rekordinę 35,996 dol. sumą. Apskrities valdybai ištisus 10 metų vadovauja nepailstamas visuomenininkas, laikraštinkas, dosnus aukotojas Valerijonas Šimkus.

Susirinkimas baigtas tautos himnu.

Visi dalyviai, globėjo dosnia ranka, buvo pavaišinti pietumis. Globėjui, šeiminiškai ir jos talkininkams, visų nuširdi padėka.

BALFas yra viena iš tų bendrinių organizacijų, kurios dar negražia skaldymosi vėžys. Kol rinkėjai, aukotojai ir vadovai dirbs vieningai, tai ir toliau sulauksime džiuginančių rezultatų.

PAGERBTAS ILLINOIS SENATORIUS FRANK SAVICKAS

Lietuvių Fondo vadovybė rudens vajaus pokylyje, įvykusiame š. m. spalio 6 d.

Balfo vajaus susirinkime: Juodvalkis, Šimkus, Blažys, Dzirvonai.

Petronėlė Orintaitė

ALMA MATER LITUANA

Taigi, gromuluojam pasaulines problemas, o pražiūrim čia pat po nosim kyšančius galvosūkius, kurie iš esmės nemažiau reikšmingi žmogaus tikslų komplekse. Ar tai ne spraga?

Sabas. O, į savos dabarties realybę, į aplinkumos konkrečius momentus akį būsi atkreipęs? Tam tikru požiūriu tai gana sveika mokslinė pozicija. Įdomu, tark toliau...

Broožis. Štai, mūsų studentas, iš esmės žvelgiant: jo tūris, proto aspektai ir linkmės, pažangos eiga ir taip toliau. Man dingt galvon viena detalė: kuri dabartinės mūsų studentijos žymiausia deficitinė savybė? O deficitas tikrai yra, nes pagal kiekį ir potencialumą — toli gražu nesulaukiam tiek vaisingų rezultatų...

Sabas. Ir išvada kokia?

Broožis. Išvada skaudi — ir individualiu, ir visuotiniu požiūriu. Net vilties maža, nes ta neigiama savybė taip įžėlusi, vargu beišraunama. O ta yda žalinga žmonijos ir tautos gerovei bei pažangai. Taip pat pačių studentų gėriui, vulgariai tariant, jų žmogiškai laimei ir gyvenimui pasisekimui.

Sabas. Kas tai per savybė, tokia piktybinė? Būtina ją atidengti ir — išrauti...

Broožis. Tai — tuščia laikavimas! Arba kitaip sakant — švaistūnavimas...

Sabas. Kaip tai suprasti?

Broožis. O, žinau, šie žodžiai suvis netikslūs, tad ir sąvoka neaiški. Matote, naujai išvada reikia ir naujo termino... Tegu mūsų lingvistai nukals tinkamą žodį, tai jų talentui uždavinys. O mums tuo tarpu svarbu minties vaga... Štai, žvelkit, ar ne milžiniški nuostoliai

Lietuvių Fondo vajaus pokylyje gen. konsulė J. Daužvardienė ir dr. G. Balukas įteikia "Man of the Year" adresą senatoriui Fr. Savickui. V. Noreikos nuotr.

Marriott viešbučio salėje, Chicagoje, pagerbė lietuviams nusipelnusį Illinois senatorių Frank Savicką.

Pokylį atidarė ir gausiai susirinkusius (320) svečius pasveikino renginių vadovė Marija Rėmienė ir programai pravedė pakvietė Alė Keželiene.

Prie garbės stalo pakvietė PLB pirm. Vytautą Kamantą su žmona, Illinois kongreso daugumos vadą Michael Madigan su žmona, Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. Gediminą Baluką, gen. konsulę Juzę Daužvardienę, Illinois senatorių Frank Savicką su žmona, Lietuvių Fondo Tarybos pirm. dr. Antaną Razmą, "Drago" administratorių kun. Petrą Činiką ir renginių vadovę Mariją Rėmienę.

Po maldos, kurią sukalbėjo kun. Petras Činikas, buvo pateikta vakariene, kurios metu jungtinis orkestras grojo lietuviškas melodijas.

Po vakarienos, dr. A. Razma pristatė nusipelnusį vyrą (Man of the Year) senatorių Frank Savicką. Žo-

dij tarė ir gen. konsulė J. Daužvardienė ir, asistuojama dr. G. Baluko, įteikė sen. Fr. Savickui adresą.

Sen. Fr. Savickas dėkojo už šį pagerbimą, džiaugėsi lietuvių pasiektais laimėjimais ir didžiavosi esąs lietuvis.

Pagerbimą baigė dr. G. Balukas, padėkojęs visiems svečiams už Lietuvių Fondo rėmimą ir prisidėjimą prie šio vakaro iškilnių. Lietuvių Fondas dirba vieningai ir remia lietuvių švietimą, kultūrą ir jaunimą. Lietuvių Fondas yra ta finansinė jėgainė, kuri padeda įgyvendinti daugelį stambesnių projektų ir praturtinti lietuvių kultūrą. Senatoriui Fr. Savickui palinkėjo siekti aukštesnio posto Washingtono.

Programos vadovė Alė Keželiene pristatė Illinois universiteto Circle Camp, Chicagoje, dekaną profesorių dr. Phillip Dwinger, slavų kalbų ir lit. depart. vadovą Nicholas Narovceovich ir lektorę dr. Mariją Saulaitę-Stankuviene. Taip pat

tautai ir žmonijai, kai studentas tartum pats save apvagia! Juk jo protas taip jaunai imlus ir žinių alkanas, o kiek laiko išblaškoma dykai be naudos! Kiek valandų niekais nuplaukia, kiek mokslo galimybių tuščiai prapustoma... Jauni smegenys veržiasi nuolat į pažangą, galėtų 10 kartų daugiau pasiekti ir — nauja išmintim pasaulį nušviesti! Visuotinė gerovė pakiltų, pasaulis kone rojum taptų, ar tai ne vizija? Bet mūsų studentija maris laiko išgaišina tušties niekalams. Net man galvą sopa tai stebint: genialių gabumų diegai nuvysta perniek, neišugdyti. Vieni dykūnais gaišta ir protinio darbo iš viso vengia, tik savanaudiškai diplomo siekia — vien sau duonos pelnytis tuo būdu. Kiti tik mėgdžioja svetimas mintis, atrajeja kitų nuvirškintus derlius, o savų pajėgų įtampos baidosi, nė aguonos grūdo originalaus nieko nesuranda. Lyg buko molio kiaušai tokios galvos, ar tai studentai? Tuo tarpu žmonija laukte laukia iš jaunosios kartos tiek daug ir — veltui...

Sabas. Čia plati, kone visuotinė problema, discipulus meus, rimtam moksliniam svarstymui — reikėtų siauriau suskaldyti... O tamsta išvis pernelyg emociškai tezę bandai apžioti, kone su šaržu... Verta šalčiau, nuosaikiai logika patyrinėti. Nors aplamai tamstos išvadose gal ir yra geroka dalies tiesos...

Broožis. Aš stebėjau tikrovę, remiuosi faktais, tad mano išvadose 100% tiesos, profesoriau!

Sabas. Sakai 100%? (pakraipo galvą). O užmiršai, jaunas mokslo bičiuli, kuri klaida itin pavojinga tiesos sprendimų kely?

Broožis (pagalvojęs plakasi delnu kakton). Ak, tu, pelėdos kuode, tu molio puodyne! Šitai nuklysti! Taip, tiesos gvaldymui labiausiai kenkia — siauras kraštutimumas... Ypač jausminė egzaltacija, subjektyvi hiperbolė... Tai kreiva, tai nemoksliška. Dėkui, profesoriau, už pastabą, tikrai pasidaviau nuokrypai — pergriežtai apsprendžiau. Vis ta nepatyrusio proto puikybė. O, natūra humana stultissima, kaip greitai paslysti į šunkelį...

buvo pristatyti ir lietuvių komiteto nariai: pirm. L. Raslavičius, J. Kavaliūnas, Balaišienė.

Šokiams grojo jungtinis neolituonų ir Bichnevičiaus orkestras.

Pastaba. Dėl kreditų stokos ir kitų priežasčių, veikiančieji lietuvių kalbos kursai Illinois universiteto Chicagos Circle, nuo šių metų mokslo pradžios buvo suprojektuoti uždaryti. Lietuvių komiteto pokalbiai su universiteto vadovybe, nedavė teigiamų rezultatų. Tada buvo painformuotas sen. Fr. Savickas ir paprašytas pagalbos. Savo turima padėjimi sen. Fr. Savickas lemiamai paveikė universiteto vadovybę ir lietuvių kalbos kursai buvo išgelbėti.

Kadangi lietuvių komitete dalyvavo Lietuvių Fondo atstovas (L. Fondas prisidėjo prie kursų išlaikymo) ir matė sen. Fr. Savicko lemiamą poveikį į lietuvių kalbos kurso palikimą minėtame universitete, tad ir buvo nutarta, pokylio metu, pegerbti pirmą lietuvių se-

Gen. konsulė J. Daužvardienė kalba Jaunimo Centro sodelyje Vilniaus prisiminimo dienoje spalio 7 d.

natorių, parėmusį lietuvių reikalus.

Lietuvių Fonde šiuo metu yra 1,587,400 dol. pagrindinio kapitalo. Šio vajaus metu kapitalas padidėjo 15,000 dol. Iki šiol įvairiems lietuvių išlaikymo reikalams paskirstyta 603,000 dol. L. Fondo nariai paaugo iki 4666.

• Operos solistės Danos

Stankaitytės naujos plokštelės pristatymas-vakariene įvyks š. m. lapkričio 25 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Visi kviečiami dalyvauti.

• **Aktorius Jono Kelečiaus** rečitalis įvyks spalio 21 d. Jaunimo Centro didž. salėje. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje.

Visi kviečiami dalyvauti.

• **LB Vid. Vakarų apygarda** š. m. spalio 27 d. Jaunimo Centre ruošia Pabaltijo tautų draugystės vakarą. Visi kviečiami dalyvauti.

• Š. m. lapkričio 11 d. iš Toronto į Chicago atskrenda "Volungės" ir Jaunimo Centre duos koncertą.

Koncertą ruošia ir į jį kviečia atsilankyti PLJS Ryšių Centras.

KORP! NEO-LITHUANIA RENGINIAI

• **Sueiga.** Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio

metinė sueiga šaukiama š. m. lapkričio 4 d. 2 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Darbotvarkėje numatyta vykd. organų pranešimai ir naujų rinkimas, junjorų kėlimas į senjorus ir kiti reikalai. Visi dalyvaukime metinėje sueigoje.

• **Metinė šventė.** Korp! Neo-Lithuania metinė šventė įvyks š. m. lapkričio 10 d. tokia tvarka: 10 val. ryto pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje, Mirusių korporantų kapų lankymas, 7 val. vak. Lietuvių Tautinių Namų salėje iškilminga sueiga ir pakeltiems senjorams spalvų uždėjimas. Vakariene ir šokiai, griežiant neolituonų orkestrui (vadovas A. Modestas).

Į vakariene vietas prašoma rezervuoti iš anksto pas Br. Kasakaitį, tel. 778-7707 arba A. Juodvalkį 925-0035.

Visi korporantai su šeimomis ir bičiuliais kviečiami metinėje šventėje dalyvauti.

Sabas. Ir malonu patarnauti kitiems, tai socialinės dorybės džiaugsmas.

Bruožis. Ir pačiam individui nauda: aukojantis — išmintis skaidrėja, auga dvasiniai perlai.

Sabas (eidamas link durų). O sakykit, kokią sueigą darote? Aš domiuos visais studentų darbais. Jauni užmojai vis atneša gaivių kūrybos kibirkščių...

Raginis. Steigiam naują draugiją, profesoriau! Mūsų Alma Mater gims originalus sambūris...

Sabas. Tai kultūros žygis, nauja draugija — visuomeninė gyvybė ir pažanga. Sutelktos pajėgos energiją ugdo, dvigubą derlių neša. Taip pat ir tarpusavio santykiai bendraujant tobulėja, humanistinė kultūra gludinasi.

Bruožis. O, taip, žmogus — animal sociale, jam būtina veikti vis draugėj, bent kol pasieks homo sapien statusą. Tačiau kolei žemas kultūros laipsnis — ta socialika dažnai išvirsta bauriom animalinėm kovom, kruvinom grumtynėm su antihumaniškais spyrtais...

Sabas. O kokią draugiją steigiate? Gana daug jų čia turite jau.

Živilė. Dar nežinom, profesoriau, kaip tik norim aptarti. Vis ieškom naujų idėjų...

Sabas. O, dar nežinote. Ir jau steigiate. Visvien pagirtina — ieškot ko nors naujo, nesitenkint senom vėžėm. Gera pradžia. Jauniem nedera niekad sustingti vietoj.

Živilė. Dėkui, profesoriau, už vietą (abu išeina. Dar bar negaiškim, Ragini, pradėk...

Raginis. Prašau, kolegos, čia tik įžanga, trumpas pasitarimas. Šis būrelis būsime iniciatoriai, tai mūsų garbė — įkurti naują draugiją... Tad būtina viską tiksliai užprotokoluoti.

Živilė. Vėliau surašysiu. Aš gi istorikė — atmintis kaip seno pergamento, niekad neišdyla.

• **Kalbininkas.** Atsiprašau... Verčiau vadinkimės lietuviškai: ne iniciatoriai, o pradininkai. Arba pirmūnai.

JAUNIMO CENTRO VAKARAS

Jaunimo Centro vadovybė, talkinama (laikinosios) Tarybos, vasarą vykdė salės atnaujinimo ir viso Centro remonto darbus. Didžiausias ir brangiausias užsėjimas buvo nutarimas įvesti salėje vėsinimo sistemą. Šis darbas baigiamas įvykdyti. Stogo perdengimas ir sutaisymas, reikalauja taip pat gana apvalios sumos. Smulkesni darbai buvo vykdomi talkos būdu ir tam tikslui paaukota virš 400 darbo valandų. Per daugiau, kaip dvidešimt metų, buvo susidėvėję klasių įrengimai, aptrupėję sienų dažai, aptriušusios užuolaidos ir scenos uždanga. Viskas išplauta, nuvalyta, perdažyta. Jaunimo Centro atnaujinimas kainuos per 40,000 dol. Apie pusę tos sumos jau surinkta: po 1,000 dol. jau aukojo 15 asmenų (9 gydytojai), po 500 — du, kiti mažesnėmis sumomis. Laukiama gydytojų ir prekybininkų aktyvesnio prisidėjimo, nes Chicagoje ar apylinkėse jų yra keletas dešimčių.

Š. m. rugsėjo 29 d. Jaunimo Centre įvyko neįprastas renginys, kuriame programą atliko iškiliai menininkai ir savo talentus skyrė scenos atnaujinimui. Programoje dalyvavo: solistai N. Linkevičiūtė ir B. Prapuolenis, pianistas A. Kaminskas, aktorius Jonas Kelečius, solistė Roma Mastienė, pianistas M. Motiekaitis, solistai M. Momkienė ir V. Momkus, balerina Violeta Karosaitė ir Lietuvių styginis ansamblis: smuikininkai — P. Matiukas, M. Madson, L. Ragas, J. Remys, F. Strolia (vadovas), viola — D. Brazdžiūnaitė ir B. Pakštas ir fortepionas — A. Kaminskas. Solistams akompanavo muzikas Alvydas Vasaitis. Apšvietimas Audros Aleknaitės ir Pauliaus Aleknos.

Nors programos dalyvių buvo daug ir pirmą kartą tokio pobūdžio renginyje, bet praėjo labai sklandžiai ir užtruko vos pusantros valandos.

Po programos vyko šokiai, grojant Balio Pakšto orkestrui.

Svečiai nebuvo pavalgydinti įprasta vakariene, bet ant stalų buvo sudėta krūvos supiaustyto sūrio, sausainių ir vaisių. Atrodo, šia naujove svečiai nesiskundė. Viskas buvo daroma talkos būdu, kad gauti didesnę pelną ir atnaujinti susidėvėjusias scenos užuolaidas.

Šokio, žodžio, dainos ir muzikos vakarą atidarė Jaunimo Centro direktorius kun. Antanas Saulaitis, S.J. Atsilankė apie 270 svečių.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

(Bus daugiau)

A. Keželiene, M. Rėmienė, dr. A. Razma ir sol. S. Baras Lietuvių Fondo vajaus pokylyje. V. Noreikos nuotr.

Sabas. Nenusimink, bičiuli, net senų išminčių protai kartais suklumpa prieš subjektyvią žmogišką prigimtį. O 100% tiesos — gal tik pats Dievas težino, mes gi vos pakeliui į viršūnių pakopas. Tačiau prisipažinti klydus — jau geras žingsnis aukštyn, brangi savimonės dorybė...

Bruožis. Bet... mano pagrindas teisingas, argi ne? Mūsų studentai skaudžiai nusikalsta tuščiu savęs švaisytymu, tiesa? Tik prašysim kalbininkų tikslesnio termino...

Živilė (įeina su keletu studentų). Ar čia paskaita? Beveik tuščia, mums labai tiktų...

Sabas. Taip, mergaite, čia eina mokslo darbas, gali dalyvauti. Ir dailią galvelę nauja išmintim praturtinsi.

Živilė. Koks stebuklingas mokslas — vos vienas studentas?

Sabas. Įsidėmėk, jaunuole, kokybė visad vertesnė už kiekybę. Net tikroji tiesa dažnai glūdi mažumos pusėj. Na, o koksai čia mokslas (Bruožiu), paaiškink jai...

Bruožis. Mūsų seminaras — išminties kultūros disciplina, kitaip sakant, dvasinių perlų atradinėjimai. Ir moteriškos mėgstat perlus, tik — ant galvos dedat, o pačioj galvoj...

Keršis. Ant galvos perlai, o galvoj — pelai. Moterų lengvi smegenys, kam juos apsunkinti...

Bruožis. Ne vien moterų galvos lengvos... O visai be galvos gal dar būtų lengviau...

Živilė (Keršiu). Tu tylėk, toks cinikas! Profesoriau, mes prašytume, gal užleisit auditoriją? Laisvas protarpis, norim mažą sueigą... Jūs tik dviese, gal kur kitur pakonferuosite tą stebuklingą mokslą, apie dvasinius perlus. Porai asmenų nekiek vietos tereikia...

Bruožis. Taip, čia pataikei, kolegina, kaip nuo stogo į kurpes: protingom studijom pakanka mažos fizinės erdvės, tik reikia daug išminties...

Sabas (kyla). Gerai, mudu kur atkampiai koridoriuj ar laiptų aištelėj tęsim pokalbį.

Bruožis. Ir net bus nauda: juo kuklesnė vieta, juo gambiau kurstosi proto jėgos...

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

ALT S-GOS DETROITO SKYRIAUS 30 M. VEIKLOS SUKAKTIES MINEJIMAS

Š. m. spalio 21 d., sekmadienį, Lietuvių namuose Tautinės S-gos Detroito skyrius rengia skyriaus veiklos 30 metų sukakties paminėjimą. 12 val. 30 min. dienos posėdis-akademija.

Programoje atidarymas, himnas, invokacija, mirusiųjų prisiminimas, skyriaus veiklos pranešimas, A. L. Tautinės S-gos vicepirm. Br. Dūdės žodis ir įdomi ir aktuali rašytojo Vytauto Alanto paskaita "Žvilgsnis į lietuvišką nacionalizmą".

Meninę dalį išpildys Toronto Gintaro ansamblio dainininkės su akordeonistu, vadovaujamos Giedrės Paulionienės. Toronto ansamblis "Gintaras" įsteigtas 1955 m. ir globojamas Toronto skautų tuntu. Jo dainininkės daugelyje vietų sėkmingai koncertavo. Jos maloniai laukiamos ir Detroito. Trečioji šventės dalis — pietūs, jų metu sveikinimai.

Tautinės s-gos Detroito skyriaus valdyba maloniai kviečia Detroito ir apylinkės lietuvių organizacijų atstovus ir visus lietuvius dalyvauti šioje mūsų skyriaus šventėje. (jš)

VYTAUTAS KUTKUS LB JAV KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKAS

Š. m. rugsėjo 29-30 d. Clevelande įvykusioje LB

IX-sios Tarybos sesijoje Vytautas Kutkus buvo išrinktas LB JAV Krašto valdybos pirmininku. Gimęs 1916 m. Lietuvoje, baigęs Vytauto Didžiojo universitete statybos fakultetą ir šiuo metu dirba Forde kaip mechanikos inžinierių vedėjas. Lietuvių Bendruomenėje veikia nuo pat jos įsikūrimo. Yra LŽ S-gos Detroito skyriaus kontrolės komisijos pirmininkas, buvęs anksčiau šio skyriaus pirmininku, yra Lietuvių Fondo ir ALTO Tarybos narys ir Lietuvių Fondo vajeus komiteto pirmininkas ir kelerius metus buvo Balfo direktoriumi.

AIDA SMALINSKAITĖ PSICHOLOGĖ

Aida Smalinskaitė, Stepo ir Stasės duktė, šį pavasarį baigė University of Detroit bakalauru laipsniu iš vaikų psichologijos. Anksčiau ji buvo baigusi bakalauru laipsniu Oakland University, Rochester, Mich. Dirba kaip psichologė-specialistė dideliame mokyklos distrikte Pontiac, Mich.

Yra baigusi Detroito lietuistinę mokyklą ir joje mokytojavo. Veikė ateitininkuose, šoko tautinių šokių grupėje "šilainė" ir studijuodama dvejus metus buvo pranešėja lietuvių radijo programoje. Šiuo metu repetuoja ir ruošiasi vaidinimui St. Slizio muzikiniame ansamblyje, "Sekminių vainikas", kuris bus pastatytas lapkričio 17 d. Kultūros Centre.

Lietuvių skyrius Detroito etninių grupių mugėje spalio 4-7 d. K. Sragausko nuotr.

ETNINIŲ GRUPIŲ MUGĖ

Tarptautinis Institutas kiekvienais metais savo patalpose 111 E. Kirby St., Detroito, rengia mugę "Old World Market" vadinamas. Tokia mugė šiais metais įvyko spalio 4-7 d. Atidarė televizijos stoties 7 kanalo mokslo skyriaus direktorius J. Hodak. Iš lietuvių atidarymo iškilmėse prie jo buvo Lietuvių Kultūros klubo vicepirmininkė Stefa Kaunelienė. Svečiai buvo vaišiniai vynu, sūriais ir vaisiais.

Mugėje savo skyrių turėjo iširengę ir Lietuvių Kultūros klubas. Jis buvo gražus ir gal net iš gražiausių. Buvo įrengtas pirmame aukšte. Kaimynus turėjo: dešinėje lenkus ir kairėje bulgarus, o priešais buvo paveikslų ir medžio išdrožinių kioskai. Lietuvių skyrius buvo turtingas ekspozicijomis ir patrauklus išdėstymu. Ant stalo padengtu balta lietuviška staltiese, stovėjo didelė žalia Kalėdų eglutė. Jos šakas puošė gražūs šiaudinukų puošmenos. Aukštai kalbėjo užrašas "Lithuania" ir Lietuvos Vytis. Gražų vaizdą darė A. Jonynienės iš šiaudiukų padaryti paveikslai: kryžius, lietuviška sodyba, Vilniaus Aušros Vartų Marijos paveikslas, gandrai, gulbės ir kiti. Skyrius turėjo gražių vazų, buvo turtingas gintaro išdirbiniais, lėlėmis, margučiais, juostomis, plokštelėmis knygos, atvirutėmis ir kitokiomis prekėmis. Skyrius didelio pelno nepadarė, bet nuostolio neturės. Savo dalyvavimu gražiai reklamavo Lietuvą ir lietuvių meną.

Antrojo pasaulinio karo išblokšti lietuviai ateiviai šia muge mažai domėjosi. Tačiau senosios kartos lietuviai ją lankė gausiau už pirmuosius. Vieni jų mokėjo lietuviškai kalbėti, kiti jau nemokėjo. Pradeda kalbėti angliškai, prisipažįsta, kad esąs lietuviai ir ant galo nors ir sunkiai pradeda kalbėti lietuviškai. Kiti nors ir nekalbėjo lietuviškai, bet save laikė lietuviais ir domėjosi lietuvišku skyriumi ir jame išdėstytais dirbiniais.

Visas keturias dienas salėje vyko kultūriniai tautybų pasirodymai. Lietuvių

tautinių šokių grupė "Audi-nys", vadovaujama Rusnės Baltrušaitytės, pašoko tris tautinius šokius. Šokiai buvo gerai įvertinti ir iš publikos susilaukė daug katučių. Daugiausia svečių atsilankė sekmadienį. Sunku buvo ir praeiti. Lietuvišką skyrių aptarnavo ir su pakaitomis jame dirbo: Stefa Kaunelienė, Antanina Jonynienė, Lidija Mingėlienė, Rožė Bilaitienė, Virgilija Schulte, Viktorija Norvilaitė, Regina Juškaitė, Kristina Moulding, Algirdas Vaitiekaitis, Juozas Augaitis, Vincas Tamošiūnas ir foto reporteris Kazys Sragauskas.

PHILADELPHIJA

ŠAUNUS VAIDINIMAS

Philadelphijoje jau kelio metai, kaip neturime meninio vieneto, kurs išeitų į sceną su komedija ar drama. Tą spragą A.L.T. S-gos vietos skyrius užpildė pakviesdamas iš Hamiltono Lietuvių Dramos Teatrą, vadovaujamą E. Dauguvietytės-Kudabienės, kurs š. m. spalio mėn. 6 d. suvaidino "Ponios Dulskienės moralė", 3-jų veiksmų satyrinę dramą.

Džiugu prisiminti, kad yra sugebančių ir pasišventusių žmonių, jų tarpe didesnė dalis jaunimo, kurie įdeda daug darbo, pasiruošiant scenos pasirodymams ir nevengia ilgų ir varginančių kelionių, kaip atsilankant net į Philadelphiją.

Veikalas aktualus ir šiems laikams, kuriame parodoma žmonių iškreipta moralė. Visi vaidintojai pasirodė labai puikiai. Tai matyti nuopelnas režisorės Dauguvietytės, kuri ir pati atliko svarbiausią vaidmenį. Gal tik reikėtų sulėtinti svarbesnius išsireiškimus, kad jie nesulietų, nes greitai tariant ne viską galima pagauti. Scenos įrengimas nesudėtingas ir tas pats per visus 3 veiksmus, taigi lengvai perkeliamas ir į kitas vietas. Iš viso artistų buvo 9. Bendrai paėmus veikalas ir pastatymas paliko malonų įspūdį ir Hamiltono Teatras mielai laukiamas Philadelphijoje.

Gi kas liečia vietos visuomenę, tai ji buvo neaktyvi

— neskaitlinga ir organizacijoms jau rūpestis ar verta ką nors rengti! Šiaip visas parengimas praėjo gražioje nuotaikoje. Didelė salė, geras orkestras, ponių gerai paruošti užkandžiai, bufetas ir kt.

Dabar reikia laukti antro Tautinės S-gos skyriaus pasirodymo, tai dail. Č. Janušo parodos, kuri bus spalio 20-21 d. Paroda atidaroma spalio 20 d. (šeštadienį), 6 val. vakaro ir uždaroma sekmadienį. Atidarymo metu kalbės rašytojas P. Jurkus ir bus rodomos skaidrės: dail. A. Varno ir Č. Janušo kūrybos technika. (pm)

BOSTON

LAISVĖS VARPO KONCERTAS

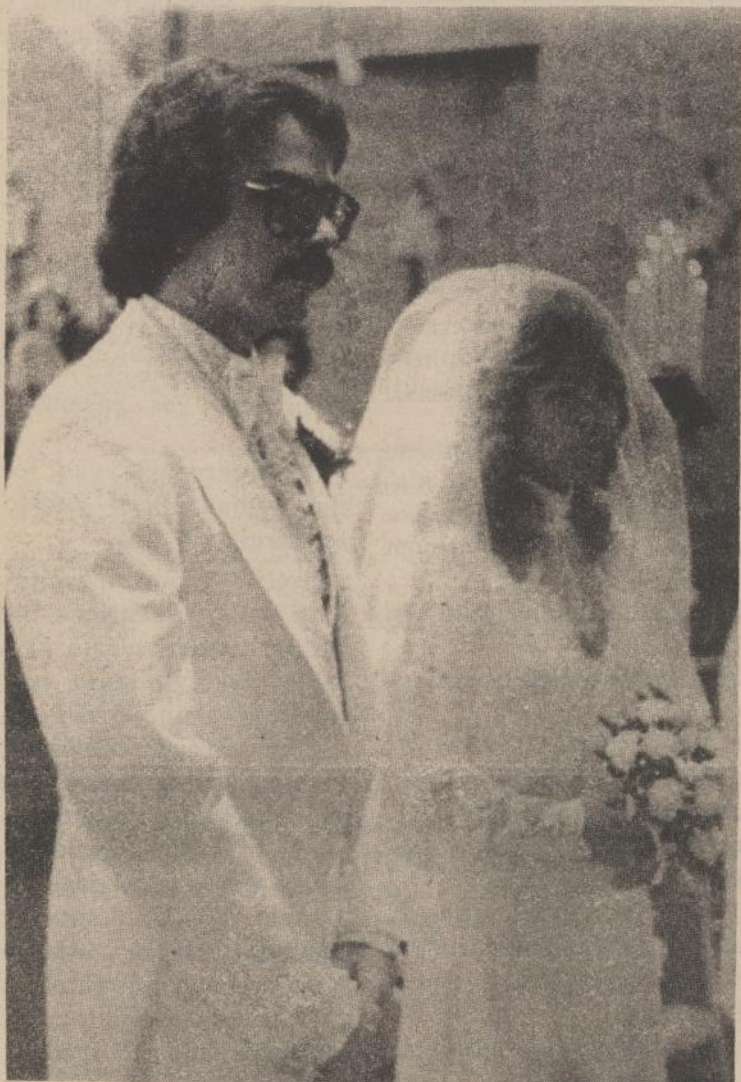
Spalio 7 d. Lietuvių radijo valandos Laisvės Varpas surengė Lietuvių Piliiečių Draugijos salėje, So. Bostone koncertą. Programą atliko "Volungės" ansamblis iš Toronto Kanados. Programoje jos atliko: G. Gudauskienės, M. K. Čiurlionio, Br. Budriūno, St. Gailevičiaus, M. Noviko, Z. Venckaus, Ant. Budriūno, K. Kavecko, J. Govėdo, Alg. Bražinsko, Alg. Raudinikio, Vyt. Kai-riukščio ir M. Vaitkevičiaus kūrinius. Kai jų net po kelis.

Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis jau 25 metai kai rengia du koncertus į metus, vis ieškodamas naujų lietuvių talentų arba pasikviesdamas ir jau gerai žinomas mūsų menininkus. Jo rengiami koncertai visada įneša naujo džiaugsmo lietuvių gyveniman. Volungės Bostonan atskrido pirmą kartą. Jos neapvyly klausytojų. Didesnis jų pristatymas gal ir nereikalingas, nes apie jas jau daug ir gražiai buvo rašoma.

Laisvės Varpo rengiamų koncertų yra du tikslai: supažindinti mus su naujais lietuvių meno talentais, o gausiu atsidankymu į tuos renginius, prisidėti prie Laisvės Varpo išlaikymo. Laisvės Varpo ir yra toks tikslas — lietuvišku žodžiu ir daina oro bangomis pasiekti visus lietuvius. Ir ne tik Laisvės vedėjas Petras Viščinis nori, kad tas Varpas nenutiltų, nori ir tie, kurie remia įvairiais būdais tą varpą. (at)

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED ENGINE LATHE OPERATORS and HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS Be able to set up work from blue prints & close tolerance. 58 hours per week. Day shift. Good salary & fringes. DANROY BORING CO. 12720 Capital Ave. Oak Park, Mich. 48237 (35-41)

WANTED EXPERIENCED ALL AROUND MAINTENANCE MAN FOR HEAT TREAT SHOP. Good wages & benefits. APPLY IN PERSON ENGINEERED HEAT TREAT INC. 31271 Stephenson Hwy. Madison Hts., Mich. 48071 An Equal Opportunity Employer (38-44)

Š. m. spalio 6 d. Dievo Apvaizdos bažnyčioje, Detroito, susituokė inž. Antanas Paškus ir Asta Stašytė. Abu jaunavedžiai yra detroitieškiai. Nuotraukoje jaunieji prieš pasidedant sutuoktvių apeigoms. J. Gaižučio nuotr.

Dabar taip mažas pasaulis ir net už dar mažesnę kainą.

Telefonu.

Greece,	\$6.00
Israel,*	\$5.85
Italy,	\$4.80
France,	\$6.00
Spain,	\$4.80
Germany,**	\$4.80
Belgium,	\$4.80
United Kingdom,	\$3.60
Ireland,	\$3.60
Japan,***	\$5.85

Kodėl neskambinti į užjūrį pasisvečiavimui?

Naudojantis žemomis International Direct Dial kainomis, 10 viršminėtų kraštų ir 54 kitų, įskaitant Carribbean, užjūrio skambinimai yra pigesni negu kada nors.

Žemiausia kaina yra 3 minučių tiesioginio skambinimo paprastai tarp 5 p.m. ir 5 a.m. ir bet kuriuo laiku sekmadienį.

Atsiminkite, kada jūs išsukate patys, sutaupote pinigus. Taigi, pasitikrinkite White Pages savo telefono knygoje, kad žinotumėte ar jūsų vietovė turi International Dialing.

Jeigu jūsų vietovė neturi International Direct Distance Dialing, operatorius patarnaus jums ir jūs vistiek gausite už naują žemą kainą.

Jūs rasite White Page visas reikalingas instrukcijas. Arba veltui gaunamoje brošiūroje rasite tiesioginio skambinimo informacija, paskambindami Ohio Bell Business Office.

Visos kainos plus takasai. Priedo prie naujo Direct Dial kainų laikna 15 procentų nuolaidą pritaikoma visiems užjūrio skambinimams iki lapkričio 15 nebent būtų atšaukta, pakeista ar pratęsta.

*Sumažintos kainos taikomos tikrai šeštadieniais ir sekmadieniais.

**Sumažintos kainos, tikrai, naktį 5 p.m. — 5 a.m.

***Sumažintos kainos taikomos tikrai sekmadieniais.

VENEZUELOJE MIRĖ INŽ. JURGIS ŠEPUTIS

Rugsėjo 30 d. po skaudžios ir skausmingos dviejų metų stuburo vėžio ligos mirė mūsų kolonijos gyventojas inž. agronomas Jurgis Gediminas Šeputis. Velionis buvo gimęs 1918 m. sausio 4 d. New Yorke. Dar mažam esant tėvai nusikėlė į Lietuvą, kur mirus motinai, tėvas paliko jį auginti savo seseriai Siemaškienei Kaune, o pats iškeliavo į Braziliją. Ten ir paliko gyventi savo gyvenimo likusią dalį. Jurgis Gediminas Šeputis buvo vedęs gydytoją Ireną Babenskaitę su kuria turėjo vienturtį sūnų inž. šarūną Šeputį.

Gydytojai Irenai Babenskaitei Šeputienei per paskutiniuosius keturius metus teko pergyventi skaudų laikotarpį. Pirmųjų paskutinių keturių metų bėgyje miršta motina, po to brolis Henrikas, kuris vertėsi prekyba ir tą pačią mirties

dienos naktį jo krautuve buvo išplėsta, išnešant visus brangius foto aparatus, o dabar mirė jos vyras, pačiame gyvenimo stiprume, mes niekas iš kolonijos negalėjome patikėti, kad taip sveikai atrodantis vyras galėtų nepagydomai susirgti. Paskutiniu metu Šeputis dirbo kartu su savo sūnumi, kaip kontraktorai prie statomos Venezueloje hidraulinės jėgainės Guri.

Prie visų šių šeimos tragedijos nelaimių prisidėjo dar viena didelė nelaimė. Vieną dieną beskrendant šarūnui šepučiu nuosavu lėktuvu, sustojo motoras. Skrido ne vienas, bet su instruktoriumi. Padėtis buvo tragiška ir bandyta nutūpti, tačiau lėktuvas leisdamsis žemyn užsikabino už didelių medžių ir dalinai sudūžo. Sunkiai sužeistas tapo šarūnas, bet dar išliko gyvas. Pasėkmėje liko su-

laužyta koja su stipriais kūno sužalojimais. Kojos lūžys buvo labai komplikotas, turėjo pavojų kojos amputavimui, buvo nuvežtas į JAV gydymui ir iki šiol buvo padaryta 11 operacijų. Tokios didelės nelaimės iš tikrai gydytojos Šeputienės šeimai, visa lietuvių kolonija užjaučia kuo širdingiausiai ir reiškia užuojautą.

Gediminas Šeputis buvo palaidotas naujose "Del Esto" kapinėse La Guairita. Laidojimo apeigas atliko vietos kunigas, nes mūsų bendruomenės kapelionas kunigas Antanas Perkumas buvo tik ką po operacijos su dar šlubuojančia sveikata. Laidotuviuose dalyvavo didelis būrys užjaučiančiųjų mūsų tautiečių, gydytojų bendradarbių iš įvairių darbo vietovių, bei pažįstamų. Laidojimo koplyčia buvo paskendusai vainikais ir gėlių puokštėmis atsiųstais bendraminčių ir liūdinčių kartu užtarėjų.

Po laidotuvių, visi daly-

viai dar kartą pareiškė užuojautą ir skirstėsi į namus, nes čia pas mus Venezueloje nėra papročio, kaip šiaurės Amerikoje ar Kadoje, kad palaidojus tautietį, saviškiai pakviečia lai-

dotuvių dalyvius į paminėjimo pietus.

Ilsėkis ramybėje, mūsų mielas kolonijos tautietis ir tebūna Tau lengva šios sveitingos tautos žemė.

Aleksandra Vaisiūnienė

JOURNEYMAN MACHINIST

Capable of operating a wide variety of machine shop equipment, read blueprints, make own set-up, and work to close tolerance. Must have completed apprenticeship training or equivalent. WAGE: \$10.02 PER HOUR.

JOURNEYMAN MACHINIST (GRINDER)

All-around machinist, highly skilled in tool and cutter grinding and conventional grinding. 5 or more years experience in cylindrical, surface, centerless tool and cutter grinding required. WAGE: \$10.02 PER HOUR.

CALL TERRY ROSSELL, 522-6700, Ext. 578

UNIDYNAMICS/ST. LOUIS, INC.

472 PAUL AVE.

FERGUSON, MO. 63135

An Equal Opportunity Employer M/F

HYDRAULIC REPAIRMEN INDUSTRIAL ELECTRICIANS MOLDING FOREMEN

Needed for new plastic plant. Competitive compensation offered.

Send resume or letter of introduction to:

PERSONNEL SERVICES

JIM ROBBINS COMPANY

401 S. Chestnut

Owosso, Mich. 48867

BALFO CLEVELANDO SKYRIUS ATŠVENTĖ 35 METŲ SUKAKTI

BALFas gimė tada kai buvo labiausia reikalingas — 1944 m. Karui einant prie pabaigos ir Lietuvą antrą kartą okupuojant komunistinei Rusijai, daugybė pabėgėlių atsidūrė vakarų Europoj, kuriems buvo reikalinga skubi pagalba. BALFas efektyviai atliko, ką buvę Vokietijoje ir kitur tremtiniai su dėkingumu prisimena.

Visais laikais į vargą patenkančių buvo ir bus, ypač, mūsų tautiečių, kurie po komunistiniu jungu neša sunkią baidžiavą, pažeminią, tremimus, Sibirą ir t.t. Kas daugiau išties pagalbos ranką jeigu ne broliai tėvynainiai gyvenantieji laisvuose vakaruose? BALFo vardas yra žinomas nes jis atsiliepa į vargą patekusių šauksmą, kur tik jie begyventų.

Clevelando BALFo skyrius 35 m. sukakties minėjimą ir banketą suruošė š. m. spalio mėn. 6 d. Lietuvių namuose. Programoj buvo oficialioji dalis ir meninė.

Minėjimą atidarė skyriaus pirmininkas V. Steponavičius, o visą programą sumaniai pravedė Ed. Stepas. Malda sukalbėjo prelatas J. Balkūnas. Po mirusiųjų pagerbimo ir himno, sekė BALFo centro valdybos pirm. Marijos Rudienės žodis. Pirmininkė apibūdino šalpos svarbą ir kvietė tėvynainius ištiesti brolišką ranką pagalbos reikalingiems. Okupantas labai sunkina BALFo šalpos darbą už geležinės uždangos. Ne gana to, kad plėšikiškais muštais apdeda siuntinius, bet dar ir siuntinių gavėjus terorizuoja. Pirmininkė priminė, kad sovietų garnos veikia visą laiką, kad sumaltų BALFą. Į tą darbą įtraukia ir lietuvius. Sako, kad 5-ji kolona veikia mūsų tarpe. Apsimėtę patriotinės veiklos skraiste, dirba okupanto pavestą ardomąjį darbą.

Toliau BALFo direktorė O. Jokūbaitienė išvardino žymiuosius BALFo veikėjus bei rėmėjus ir pakvietė pirm. M. Rudienę prisegti jiems BALFo jubiliejinius ženklelius. Buvo iššaukta į sceną apie 40 asmenų apdovanojimui. Tarp apdovanojimų buvo: prel. J. Balkūnas, kleb. G. Kijauskas, S. J., pirm. M. Rudienė, O. Jokūbaitienė, J. Stempužis ir daug kitų.

Apie Clevelando BALFo skyriaus veiklą trumpą apžvalgą padarė revizijos komisijos pirm. Ed. Stepas. Sužinome, kad čia Balfas buvo įsteigtas 1944 m. rudenį ir buvo 3 skyriai. 1965 m. visi skyriai buvo sujungti į vieną, kuris ir dabar

veikia. Minint 10 metų veiklos sukaktį 1954 m. įvyko BALFo Seimas Clevelande. Buvo suruošti minėjimai 15 metų, 25 m. ir dabar 35 m. Skaičiuojama, kad per visą veiklos laiką sukelta apie \$100,000 pinigais. Norint plačiau apie BALFo veiklos istoriją žinių gauti, tektų paskaityti kan. Končiaus išleistus atsiminimus apie BALFo veiklą ir BALFo centro leidinys 25 metų sukakties proga išleistas. Tuo ir buvo užbaigta oficialioji dalis.

Meninėj daly buvo jaučiamas publikos susidomėjimas pirmą kartą Clevelande pasirodžiusia soliste mezzosopranu Ona Pluškonienė

Pirmoj daly padainavo lietuvių kompozitorių K. V. Banaičio ir V. Marijošiaus liaudies dainas ir antroj daly operų arijas. Publika buvo sužavėta jos malonių ir stiprių balsu, ypač, pilnumoj pasireiškusiu operų arijose: Faustas — Pasakykite jai . . ., Mignon — Ar žinai tą kraštą ir kt. Solistė buvo iššaukta pakartojimui. Solistei akompanavo pianistas V. Puškorius. Clevelandiečiai gali didžiuotis nauja muzikos pažiba ir palinkėti jam geriausios sėkmės ateičiai. Abiems menininkams prisegtos gėlės ir nesigailėta stiprių plojimų. Pažymėtina, kad solistė nuo honoraro atsisakė BALFo naudai.

Po koncerto sekė vaišės "Gintaro" restorano paruoštos ir šokiai Strimaičio orkestrui grojant. Įvairi fantais loterija davė rengėjams pajamų.

Sekmadienį DMNP šventovėj buvo laikomos mišios BALFo sukaktuvių intencija. Turiningą pamokslą pasakė klebonas Gediminas Kijauskas, S. J.

Po pamaldu BALFo sky-

V. ir a. Šenbergai, švęsdami 50 metų veybinę sukaktį tarp savo vaikų, anūkų ir proanūkų, bei artimųjų giminių. V. Bacevičiaus nuotr.

riaus valdyba, revizijos komisija, p.p. Rudžiai, solistė Pluškonienė su vyru ir kt. buvo pakviesti pietums pas O. ir V. Jokūbaitius.

Baigdama skyriaus valdyba sukakties minėjimą, pakartotinai primena visiems, kad spalio-lapkričio mėn. yra BALFo vajaus laikas todėl prašo kitų organizacijų susilaikyti nuo rinkliavų, nes būtų labai ap sunkinti aukotojai.

Gerą pradžią padarė vajui paaudodami stambias sumas: p.p. Kunevičiai, Ohio Lietuvių gydytojų draugija, šatka, dr. P. Jucaitis, J. Balbatas ir kt.

Visų aukotojų pavardės bus paskelbtos vajui pasibaigus.

K. Karalis

PADEKA

Lietuvių Kultūrinio Darželio draugijos valdyba širdingai dėkoja organizacijoms ir paskiriems asmenims už vertingą paramą mūsų Kultūrinio Darželio atnaujinimui.

Aukojo: Lietuvių Piliečių Klubas — 250 dol., Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkė — 100 dol., Lietu-

vių Inžinierių ir Architektų Sąjunga — 50 dol., LTM Čiurlionio Ansamblis — 50 dol., Lietuvių Pensininkų Klubas — 40 dol., Lietuvių Karių Veteranų Ramovės Clevelando skyrius — 25 dol., Žalgirio šaulių kuopa — 25 dol., Alfonsas Karklius — 25 dol., Ona ir Alfonsas Mikulskiai — 25 dol., Algis Balas — 25 dol., Vyčiai Seniorai — 15 dol., Vyčių 25 kuopa — 10 dol., Tautinės Sąjungos Clevelando skyrius — 10 dol., Marija Miščikienė (Floridoje) — 10 dol., Marytė Trainauskaitė — 10 dol.

Dovanai nuo Clevelando lietuvių senatoriui ir poniai Gleen "Patria" prekybos savininkas Henrikas Kripavičius — tautinę lėkštę — 36 dol. vertės, Ona Mikulskienė — tautinę juostą — 50 dol. vertės ir Nijolė Motiejūnienė — gintarinę sagę — 35 dol. vertės.

Širdinga padėka DMNP parapijos klebonui kun. Gediminui Kijauskui, S. J. už prasmingas invokacijas, Tėvynės Garsų radijo valandos vedėjui Juozui Stempužiu, už šaunų pravedimą Vieno Pasaulio Dienos programos, bei šio įvykio garsinimą per radiją. Dėkojame mūsų organizacijoms, su vėliavomis bei uniformomis pagražinusioms šią šventę: skautų Pilėnų tuntu, Lietuvių Karių Veteranų ramovėi, Kar. Antano Juozapavičiaus ir Žalgirio šaulių kuopoms, Lietuvos Vyčiams ir, vėliavų paradiui vadovavusiam, LKV Ramovės Centro Valdybos pirmininkui Antanui Jonaičiui. Graži padėka pirmajai Darželių karalaitei Ingridai Bublionei už visokeriopą talką ir puikų lietuviškos moters reprezentavimą. Dėkojame Lietuvių Demokratų Klubo pirmininkui Jonui Nasvyčiui vertingai talkinusiui senatoriaus atvykimo smulkmenas išaiškinant ir jam pagerbti pusryčius ruošiant. Taip pat jo parengimo talkininkams: Reginai Nasvytienei, Pauliui Nasvyčiui, Daliai Orantaitei ir Rimui

Aukštuoliui, o taip pat Gintaro svetainės administratoriui Ričardui Armonui, paruošusiam puikius pusryčius. Dėkojame mūsų spaudai: Dirvai, Draugui, Darbininkui ir abiem radijo valandom nuoširdžiai garsinusiems šią šventę. Taip pat mūsų foto korespondentams — Jonui Garlai ir Vladui Bacevičiui. Ir mielam jaunimui: Mirgai Bankaitytei su Rytu Urbaičiu — įteikusiems senatoriui lietuvių dovanas ir Vijai Bublytei, su Dalia Kašubaite — įteikusioms poniai Gleen gėlių puokštę, padovanotą Barbaros Taraškienės. Giliausia padėka LTM Čiurlionio ansambliui — čiurlioniečiams ir jų vadovams, suteikusiems šiai Vieno Pasaulio Dienai tiek daug grožio bei iškilmingumo, savo jaunystėje, daina, šokiu ir žavinčia išvaizda. Nepamirštama padėka mūsų visuomeninių organizacijų vadovams ir kultūringiesiems lietuviams taip gausiai šiame tarptautiniame įvykyje dalyvavusiems, mūsų pavergtos Tėvynės garbę iškelti ir jos laisvės žygiuose svetimųjų paramos sudaukti.

Alfonsas Mikulskis
Lietuvių Kult. Darž.
Draugijos pirmininkas

Marytė Trainauskaitė
Sekretorė

DINING ROOM SUPERVISOR

AND
FOOD PRODUCTION SUPERVISOR

WE HAVE IMMEDIATE OPENING for a supervisor in our formal dining room. We also have an immediate opening for a food production supervisor in our airline catering division. Must have complete knowledge of food preparation and supervisory experience. Salary commensurate with experience. Excellent opportunity for career growth with the World's largest operator of airport food and beverage facilities. Salary commensurate with experience.

Apply in person to the personnel office located on the ground level of the airport hotel bet. 8 am and 3 pm. Mon. thru Fri. or call MRS. BUNDARIN at:

313-941-3029

HOST INTERNATIONAL
METRO AIRPORT

Detroit, Mich. 48242

Equal Opportunity Employer (40-42)

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽINGAI. Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vėlaidoje suteikia rimtą ir simpatingą patarnavimą.

Vilniaus Universiteto minėjimas Clevelande

Dr. J. Jakštas

Besibaigiantieji 1979 m. mūsų išeivijoje galėtų būti pavadinti Vilniaus universiteto metais. Daugelyje didesnių lietuvių gyvenamų vietovių rengti jo 400 metų sukaktuvių minėjimai. Rengė juos mokslinės draugijos, kaip antai LKMA ir LI, bendruomenės skyriai ir kitos organizacijos. Iš visų minėjimo vietovių išsiskyrė Clevelandas. Čia minėjimą surengė antroji (naujoji) lietuviška parapija, klebono kun. G. Kijausko, S. J. vadovaujama. Jo sutelktomis veiklųjų parapijiečių grupės pastangomis rugsėjo 29-30 d. buvo pravestas kruopščiai suorganizuotas minėjimas.

Labiausia įprasmino minėjimą B. Kviklio paroda, kur buvo sukaupta ir išstatyta daugybė eksponatų iš Vilniaus universiteto istorijos. Ją galima tiesiog pavadinti Vilniaus universiteto istorija vaizduose. Tiek joje sutelkta knygų ir visokių raštų, paveikslų, medalių iš visų universiteto gyvenimo amžių. Čia išstatytos knygos net iš XVI a., pvz., Vilniaus universiteto teologi-

jos profesoriaus Vegos paskaitų rankraštis, Tacito XVI a. raštų leidimas, Ne-trūko ir Lietuviškų leidinių kad ir iš vėlesnių laikų. Parodoje vyravo paveikslai profesorių ir šiaip asmenybių, turėjusių kokių ryšių su universitetu. Daugiausia jų iš naujų laikų Vytauto, Stepono Batoro ir Kapsuko universiteto. Visi paveikslai žymiai padidinti. Ne-trūko paveikslų ir iš universiteto gyvenimo įvairiais laikotarpiais. Vienas, pvz., iš Kapsuko universiteto vaizduoja Kosto Navicko disertacijos gynimą. Atrodo, tyčia parodos rengėjo parinktas vienas blogiausių tame universitete gintų disertacijų. Jos tema "Tarybų Sąjungos vaidmuo ginant Lietuvių tautos gyvybinius nacionalinius interesus 1917-1940 m." Tikras darkalas nepriklausomos Lietuvos istorijos ir jos sąlyčio su Sovietų Sąjunga. Maža garbė Vilniaus Alma Mater turėti tokį alumną ir jo disertaciją.

Parodos lankytojams teikta maža brošiūra "Vilniaus universitetas 400 metų švie-

soje". Skaitytojas įvedamas į brošiūrą glausta kun. G. Kijausko, S. J. prakalba. Joje suminima visa eilė autorių, kurių veikalais pasinaudota brošiūrą rašant, pabrėžiama prof. kun. P. Rabikausko dar nepanaudotos medžiagos rinkimas Romos arhivuose. Brošiūros autorius Balys Gaidžiūnas.

Žiūrovų dėmesį traukė ir išdėstyti medaliai. Jie gaminti kai kuriems universiteto gyvenimo momentams atžymėti ar kokioms įžymybėms pagerbti. Brangiausias išstatytas medalis pagamintas 1803 m. imperatoriškam Vilniaus universiteto įsteigimui pažymėti. Jis turi caro Aleksandro I atvaizdą su aplinkiniu lotynišku įrašu. Tai rodo, kad senasis universitetas ir carišku verčiamas dar nebuvo atgyvenęs savo lotyniškumo. Žiūrovo akį traukė ir greta cariško medalio padėti du naujausieji: Kapsukinio Vilniaus universiteto ir Lietuvių Akademikų Skautų sąjungos. Kur kas gražesnis ir brangesnis (atsėjęs 15,000 dol.) akademiškų skautų sąjungos medalis

Br. Kviklys, J. Budrienė ir dr. J. Jakštas parodos atidaryme. J. Garlos nuotr.

nei Vilniaus universiteto. Jis pigios medžiagos ir prastos gamybos.

Iškiliausias minėjimo tarpsnis buvo susirinkimas, pripildęs didelę parapijos salę ir jame skaityta popiežiško gregorianumo universiteto profesoriaus P. Rabikausko paskaita. Minėjimo rengėja Clevelando lietuvių parapija galėtų džiaugtis gavusi tokį neeilinį paskaitininką asmenį, kuris yra tarptautinio masto pagelbinių istorijos mokslų, kaip paleografijos, diplomatikos (istorinių dokumentų, ypačiai popiežiškų) specialistas. Jis beveik vienas išrausė iš Romos arhivų visų Lietuvos didžiosios kunigaikštijos vyskupijų relacijas (pranešimus) Apaštališkam sostui ir paruošė spaudai jų du didelės apimties toms. Abu tomai su plačiais įvadais ir smulkiais aktų komentarais. Viskas parašyta klasiška lotynų kalba. (Neveltui prof. Rabikauskas pripažintas kritikų specialistų didelių neoklasiškinės lotynų kalbos moku). Jis dabar renka medžiagą Lietuvos jėzuitų ir tuo pačiu Vilniaus universiteto istorijai. Jo šios srities tyrinėjimų dalys paskelbtos LKMA leidžiamuose leidiniuose: Metraštyje ir Suvažiavimo Darbuose. Jo skaitytos paskaitos Clevelande ir kitur vis paruoštos panaudojant archyvinus šaltinius.

Gaila, kad Vilniaus istorikai, išleidę net 3 toms savo universiteto istorijos, nesinaudojo Rabikausko darbais. Tik I tomo įžangoje prof. A. Šidlauskas teikėsi paminėti jį, rašydamas: "Senosios istorijografijos priešingumų liko ir naujausiuose lietuvių bei lenkų veikaluose, parašytuose ne-marksistų istorikų. Antai Romoje gyvenantis jėzuitų profesorius Paulius Rabikauskas, naudodamasis vietos jėzuitų archyvu, parašė darbų iš Vilniaus jėzuitų istorijos". (Duodamas pavadinimas vienos jo paskaitos LKMA suvažiavime).

Profesoriaus Clevelande paskaitos tema buvo "Iš Vilniaus Universiteto Istorijos". Prelegentas 45 minučių paskaitoje trumpai palietė tris temas: 1. A. Possevinas ir Vilniaus uni-

versitetas; 2. universiteto įtaka plačiai krašto visuomeni; 3. ar Vilniaus universitetas atliko ir atlieka savo uždavinį?

Visais klausimais kalbėdamas profesorius pabėrė naujų archyvinų duomenų, kurie, šimtmečius išgulėję archyvuose, tik dabar išvilkti į dienos šviesą. Ypačiai įdomių žinių pateikė apie popiežiaus legato Possevino susitikimą su žemaičių vyskupu Merkeliu Giedraičiu Kuršo pasienyje. Naujas profesoriaus paskaitoje iškeltas dalykas buvo Vilniaus popiežiškos seminarijos įsteigimas 1583 m. Nors iki šiol ir buvo žinomas tos seminarijos įsteigimas, bet jis nesietas su legatu Possevinu. Jis iki šiol vis minėtas Lietuvos istorijose kaip vykdytojas jam popiežiaus pavestos politinės misijos: taikyti karalių Steponą Batorą su Maskvos kunigaikščiu Jonu IV žiauriuoju.

Aplamai, garbusis prelegentas iškėlė naujų faktų ir atvėrė naujų požiūrių į Vilniaus universitetą ir jėzuitų kultūrinę ir visuomeninę veiklą per jį (Didžiai vertingą paskaitą profesorius maloniai perleido Lietuvių Tautos Praeities redakcijai spausdinti ją žurnalo 15 knygoje, kuri bus skirta Vilniaus universiteto sukaktuvių atminimui).

Pakilią minėjimo nuotaiką dar paskaidrino clevelandiškių lietuvių mylimas Čiurlionio choras, maestro A. Mikulskio diriguojamas. Pagaliau vakarienė ir pasižmonėjimu baigtos atmintinos, ypačiai naujosios bažnyčios parapijiečiams, tiesiog šventiškos Vilniaus universiteto minėjimo iškilmės.

**MOKAME AUKŠČIAUSIA
NUOŠIMT!**

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6 1/2% įnešus \$100
12 mėnesių

6 3/4% įnešus \$100
30 mėnesių

7 1/2% įnešus \$100
48 mėnesiams

7 3/4% įnešus \$100
72 mėnesiams

8% įnešus \$100
96 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5 1/2%)

**PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS
REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ**

Už įnašus mokame

5 1/2%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

**MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.**

**Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION**

ATIDARYTA SEŠTADIENIAIS. UZDARYTA PIRMADIENIAIS.

MAIN OFFICE
798 East 185th Street
481-8552

ESLIC

32800 Center Ridge Road 13515 Euclid Ave.
779-5915 681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

PRINTING
GRAPHIC ARTS
SUPERVISORS.

Large printing and packaging firm seeks the following personnel:

ASSISTANT PLANT MANAGER

10 years in printing, 5-6 years plant management experience.

SHEET FED MANAGER

10 years experience, 5 years as superintendent of Sheet Fed operation.

MANAGER

Minimum 5 years in material handling and warehouse administration.

FINISHING FOREMAN

Minimum 5 years supervisory experience, knowledge of all finishing operations.

Company offers competitive salaries and benefits program, including relocation expenses. Send resume and salary requirements in confidence to: Employment Coordinator,

Rutgers Packaging Corp., 620 S. Belmont, Indianapolis, IN 46221.

317-635-7777.

An Equal Opportunity Employer

(41-42)

KAS IR KUR

• 27-ji Europos Lietuviškųjų studijų savaitė įvyks 1980 m. rugpjūčio 9-16 d.d. Austrijoje, Innsbrucke. Savaitę moderuos dir. V. Natkevičius ir dr. J. Norkaitis. Organizacinę komisiją sudaro I. Joerg-Naudžiūnaitė, dr. A. Kušlys ir A. Grininė.

Š. m. spalio mėnesį, Innsbrucke įvyks 27-sios studijų savaitės rengėjų posėdis programai ir techniškiems klausimams aptarti.

• (R) **Lietuvių Bendruomenė**, kaip praneša Ignas Serapinas, savo penkmečio veiklai atžymėti, š. m. spalio 20 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose Chicagoje rengia minėjimą, kuriame pasikaita skaitys Vytautas Smetona, o koncertinę programą atliks pianistė Birutė Smetonienė.

• **Jurgis Janušaitis**, mūsų bendradarbis Chicagoje, su žmona spalio 19 d. išskrenda į Australiją dalyvauti savo jauniausios dukters Ramunės vestuvėse, kuri spalio 27 d. Sydnejuje susituokia su Australijos lietuviu adv. Ričardu Badausku. Į Chicago grįžta lapkričio 15 d.

• **Br. Krištopaičio**, jūrų kapitono, knyga "Jūrų Keliais" rugsėjo pabaigoje "Draugo" spaustuvėje atspausdinta ir perduota knygriškyklai. Jai baigus darbą, knyga tuojau bus siuntinama prenumeratoriams.

• **Studentų ateitininkų suvažiavimas** įvyks š. m. lapkričio 3-4 dienomis Clevelande. Bus renkama nauja SAS CV valdyba, redaguojamas sąjungos statusas. Todėl prašoma, kad kiek galint daugiau ateitininkų studentų dalyvautų.

ANTRAS KAIMAS ATVYKSTA Į BALTIMORĘ

LB Baltimorės apylinkės valdyba rengia metinį vakarą, šeštadienį, lapkričio 17 d., kuriame programą atliks iš Chicagos atvykstaš Humoro - Satyros Teatras "Antras Kaimas".

Baltimorės ir apylinkių lietuviai kviečiami šiame parengime dalyvauti.

SKILTININKŲ KURSAI

Lietuvių Skautų Sąjungos Brolija ir Seserija sutartiniai rengia skiltininkų kursų, Chicagoje. Gintaras Plačias vadovaus šiem kursams. Kursų tikslas yra supažindinti su skautavimo tikslais ir šių tikslų atsieikimo metodais: skiltininko pareigomis, atsakomybe ir šaltiniais, kurie padėtų jam šias pareigas eiti; skilties veiklos planavimo, pravedimo ir įvertinimo metodika.

Kursai prasidės su įžangine iškyla amerikiečių stovyklavietėje.

PAMINĖTA A.A. SOFIJA SMETONIENĖ

Rugsėjo mėn. 16 d. Clevelando birutietės paminėjo A. + A. Sofijos Smetonienės dešimties metų mirties sukaktį. Minėjimas pradėtas pamaldomis šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu giedojo draugijos vicepirmininkė Nora Braziulienė ir Ryto Babicko vadovaujamas choras.

5 val. po pietų įvyko minėjimo akademija Lietuvių Namų didžiojoje salėje. Minėjimą atidarė skyriaus pirmininkė Jadvyga Budrienė, kuri labai suglaustai ir sklandžiai paminėjo birutiečių ryšį su velione Sofija Smetoniene, buvusia visos birutiečių draugijos Garbės Pirmininkė. Iki pat mirties Sofija Smetonienė gyveno Clevelande, tad Birutietės stengėsi visur ir visada pajavairinti jos vienišą gyvenimą: pasveikindavo ją vardadienio dienoje, kviesdavo į skyriaus susirinkimus ir lankydavo ligoje. Jai mirus, gėlių vainiką padėjo prie karsto ir stovėjo garbės sargyboje. Prieš trejetą metų, kada Veronika Nagevičienė vadovavo Clevelando birutietėms, jų iniciatyva ir pastangomis buvo surinkta reikalinga pinigų suma ir A. + A. Lietuvos prezidento Antano Smetonos ir Sofijos Smetonienės palaikai iš nuomotų patalpų buvo perkelti į Visų Sielų kapinių mauzoliejų nuolatiniam poilsiui.

Praslinkus dešimčiai metų nuo Sofijos Smetonienės mirties, Clevelando birutietės jos nepamiršo, suruošė gražią minėjimo akademiją. Salė buvo papuošta gėlėmis ir scenos gilumoje pastatytos trys žvakės, kurios simbolizavo tris šeimos mirusius: Lietuvos prezidento žvakę, Sofijos Smetonienės ir jų sūnaus Juliaus Smetonos. Pirmininkė pakvietė žvakes uždegti: Janiną Taltal-Kelpšienę, Norą Braziulienę ir Izabelę Jonaitienę. Minėjimo dalyvius paprašė mirusius pagerbti atsisto-

jimu. Po to, pakvietė prof. Aldoną Augustinavičienę plačiau apibudinti velionę. Mūsų gražiakalbė prof. Aldona Augustinavičienė turėjo galimybės arčiau velionę pažinti, todėl jos prisiminimai buvo jautrūs, išpūdingi ir įdomūs. Kalbėtoja savo mintis suskirstė į tris dalis: Sofijos jaunystė tėvų dvare, Lietuvos prezidento žmonos veikla ir Sofija Smetonienė svetimajame šalyje.

Sofija Chodakauskaitė — vėliau Smetonienė, gyven-dama tėvų dvare buvo apsupta lenkų ir sulenkėjusių lietuvių. Vienok jos tėvas laikė save lietuviu ir tą mintį skiepijo savo vaikams. Kada Sofija pasirinko Antaną Smetoną savo gyvenimo palydovu, jos tėvas buvo labai patenkintas ir laimino jų gyvenimą. Pats produktingiausias ir įdomiausias S. Smetonienės gyvenimo laikotarpis buvo jai esant Lietuvos prezidento žmona. Čia ji turėjo galimybę įvykdyti savo norą — padėti pagalbos reikalingiems žmonėms. Mokėdama kelias kalbas, būdama gerai išauklėta ir išmokslinta, ji galėjo labai sėkmingai reprezentuoti Lietuvą svetimų kraštų atstovams reziduojantiems Kaune ir atvykstantiems aplankyti Lietuvą. Šis jos gyvenimo laikotarpis pasižymėjo labdaryste, rūpesčiu padėti besikuriančioms: Lietuvos vaiko, Lopšelio ir Pieno Lašo draugijoms, Minėtos draugijos rūpinosi neturinčiais tėvų kūdikiais, vargšų vaikais, stengėsi juos gerai išauklėti ir išauginti sveikus. Jos durys buvo atdaros studentams ir visiems kitiems mokslo bei darbo ieškantiems lietuviams. Jai buvo svetimas išdidumo jausmas. Ji visada buvo nuoširdi, paprasta, atjaučianti ir pasiryžusi visiems padėti. Savo gerais darbais ji nesigarsino, bet darė tai, ką diktavo jos tauri širdis ir, jos supratimu, buvo reikalinga daryti.

Atvykę į Ameriką Smetonai, kaip ir visi nauji ateiviai atsidūrė nelengvoje materialinėje būklėje, ypač kada mirė prezidentas Antanas Smetona. Vienok Sofija nepasimetė, nepuolė į neviltį, bet priėmė jai skirtą gyvenimo dalį. Ji visada buvo geros nuotaikos, kupina vilties, draugiška ir maloni. "Tokia ji pasiliks mus tarpe", pasakė prof. Aldona Augustinavičienė, užbaig-dama savo minčių pluoštą. Draugijos pirmininkė Jadvyga Budrienė padėjo prelegentei už įdomiai perduotas mintis ir pakvietė Sofijos Smetonienės anūką Antaną Smetoną pianinu išpildyti jos mėgiamą Beethoveno kūrinių "Luna sonata". Šis muzikos kūrinys jai

buvo brangus dėlo, kad Antanas pirmą kartą jį skambino močiutei po savo baigiamųjų egzaminų. Baigus programą, visi dalyviai buvo pakviesti sugiedoti Mariją, Mariją.

Minėjimo dalyviai ilgai dalinosi dienos išpūdziais ir vaišinosi birutiečių paruoštomis vaišėmis.

Gražu ir miela, kad nepamirštami mūsų iškilieji žmonės.

Izabelė Jonaitienė

"LABDARA" PLEČIA VEIKLĄ

"Labdaros" valdyba jau yra seniau pranešusi lietuvių visuomenei, kad papildžius Draugijos įstatus, ji gali veikti ne tik Vakarų Vokietijoje, bet ir kituose kraštuose, kuriuose gyvena lietuviai... Taigi Draugijos veikla turės plėstis.

Be rūpinimosi Vokietijos lietuvių moksleivija, Draugija jau nuo 1975 metų teikia paramą Lenkijos lietuvių moksleivijai, ypač Suvalkų srityje. Parūpina jiems rūbų siuntinių ir pinigines paramas.

Dabar Draugijos valdybos dėmesys taipogi nukreiptas į Brazilijos lietuvių moksleiviją. Tuo reikalu Draugijos valdyba mezga ryšius su Brazilijos lietuvių organizacijomis, kurios rūpinasi moksleivija. Į Vasario 16 gimnaziją jau yra atvykusių mokinių iš Brazilijos.

Gal ryšium su vykdyta IV PLJ kongresui plačia pinigine rinkliava, šiemet į "Labdaros" kasą įplaukė mažiau aukų, o išlaidos padidės.

"Labdaros" draugija nebe nuo šiandien kviečia mūsų visuomenę padėti mūsų jaunimui siekti aukštesnio mokslinio lygio.

Šiemet Draugijos valdybos numatytiems darbams įvykdyti trūksta dar apie šesetą tūkstančių DM, į tą sumą įtraukiant ir Brazilijos moksleivijai pradinę paramą.

"Labdaros" Draugijos valdyba, pasitikėdama ligšioliniu mūsų visuomenės padėties supratimu ir dosnumu, kviečia mūsų organizacijas ir tautiečius ir toliau remti moksleiviją. Aukkas siųsti šiuo adresu: J. Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw-Hirsau Banko konto: Labdara e. V. Landesgirokasse Stuttgart, Nr. 1185168 BLZ 60050101.

"Labdaros" Draugijos vardu

J. Glemža
Pirmininkas

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE

OPERATORS AND SET UP MEN For Connomatics & New Britain Machines. 1ST & 2ND SHIFTS. Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Excellent wages and fringe benefits. Apply: HORTON COMPANY 2335 E. HIGH ST. JACKSON, MICH. 49203 (33-41)

HAVEN BUSCH CO. IS PRESENTLY LOOKING FOR STEEL FABRICATING HELF. **WELDERS** Requirements are certification in ARC welding or enough experience to enable you to pass a certification test. ALSO NEEDED Experienced **FITTERS & LAYOUT MEN** If you have these qualifications and want excellent wages and benefits. Call 616-532-3641 FOR APPOINTMENT **HAVEN BUSCH CO.** 3443 CHICAGO DR. S. W. GRANDVILLE, MICH. An Equal Opportunity Employer (40-42)

WALNUT PARK PLAZA P. B. X.

EXPERIENCED ONLY FULL OR PART TIME, 555 CONSOLE. ASK FOR MRS. FACTORI 215-476-2250 (38-44)

HOUSEKEEPERS

FOR RETIREMENT CENTER FULL TIME POSITION. CALL MRS. FACTORI 215-476-2250 (38-44)

BROWN & SHARP AUTOMATICS

AIRBORN INC., Addison has employment opportunities for person w/some experience on Brown & Sharp or other types of Automatic Lathes. We have positions on first & second shifts. New plant & excellent working conditions. We are an expanding company & manufacture connectors for the Electronics Industry. ESOP profit sharing plan & other benefits. We also have openings for Machinist trainee. Interviews can be arranged to your schedule.

CALL MILDRED FRANKLIN AT 214-232-2000

FOR APPOINTMENT. Come Grow With US.

Equal Opportunity Employer (41-43)

WANTED

DIE Sinkers, Lathe Hands and Edger Hands — Must be a journeyman. Day shift work, excellent benefits, wages and retirement. Please send resume to FRANKLIN FORGE & MFG., P. O. BOX 216, WEST BRANCH, MICH. 48661. (38-42)

TOOLMAKER

Our toolmaker has retired. Small machine shop division of larger company. A mature person would find this a perfect working environment in a secure day shift position.

Full benefit program. Established company with newly expanded facilities in convenient suburban location.

CALL MR. GARON AT 216-461-4300

or apply 6660 Beta Drive IN PERSON AT:

EUCLID INDUSTRIES Mayfield Village, Ohio 44143 (40-43)

REGISTERED NURSES

URGENTLY NEEDED

BECAUSE OF U.S. medicare ruling, Wayne County Hospital in Iowa must hire at least 4 Registered Nurses. Located in Corydon, South Central Iowa, with progressive school systems & churches, recreation, less than 20 miles to Lake Rathbun, local golf, swimming & tennis. 30 bed hospital with 4 doctors, offering primary care, emergency care, obstetrical service, 2 bed ICU-CCU, regular surgery schedule.

ALSO NEEDED

REGISTERED

LABORATORY

TECHNOLOGISTS

ASCP WITH KNOWLEDGE OF X-RAY

ambulance service with 2 up-to-date ambulances and 8 EMT's available. Also state-wide helicopter service for patients to Des Moines & Iowa City. Wages to meet or exceed state average levels. Will consider payment of portion of expenses for interviews.

Apply call or send resume with photo encouraged to: ADMINISTRATOR hours 10 am to 3 pm

WAYNE COUNTY HOSPITAL

417 S. E. ST.

Corydon, Iowa 50060

515-872-2260 collect (37-46)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

OR L.P.N.'S

For 3-11 & 11-7 shift. With supervisory experience helpful. Direct patient care. Apply or call **ST. LUKE'S EPISCOPAL HOME** 224 Highland Highland Park, Mich. 48203 313-868-1445 (33-42)

WANTED

TOOL & DIE SUPERVISOR Excellent opportunity for master craftsman with growing electrical manufacturer, Montevideo, Alabama. Applicant should have 8-10 years experience in Tool & Die, fabrication of metal forming tools and machinery, design, and supervision. Salary commensurate with experience. Excellent benefits. Reply to Electrical Specialty Products Co., P. O. Box 21, Montevideo, AL 35115, 205-665-1286. E.O.E. (39-42)

WANTED

MOLD MAKERS & TOOL & DIE MAKERS PERMANENT JOB IN LOS ANGELES, CALIFORNIA Modern Faucet manufacturing company needs 3 or 4 qualified men for our tool room department. Permanent position, excellent fringe benefits. If you have 4 or more years experience as a tool & die maker or mold maker and willing to relocate, call collect, our Personnel Office in Los Angeles, 213-582-6286 (39-45)

PRESS OPERATORS

Expanding northern Ca company needs qualified journeyman craftsmen press operators for combination web & sheet fed equipment up to 40". Heavy 4. color & book work. Above scale wages & attractive benefits. For more information send resume to: FREEMONT LITHO 44799 Industrial Dr., Freemont, Ca. 94538. (39-42)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VOINOVICHIŲ ŠEIMOS TRAGEDIJA

Spalio 8 pravažiuojantis automobilis ant Lake Shore bulvaru užmušė Ohio valstijos vicegubernatorių George Voinovich devynių metų dukrelę Mooly. Po pietų pertraukos ji ėjo per gatvę į mokyklą, kai automobilis, vairuojamas devyniolikos metų jaunuolio, skubėdamas ir nesilaikydamas eismo taisyklių, trenkė į ją ir vietoje užmušė. Clevelando miestas ir Ohio valstijos žmonės giliai išgyvena Voinovichų šeimos tragediją. Į laidotuves atvyko Ohio gubernatorius, valstijos seimo nariai, dalyvavo pora tūkstančių Clevelando gyventojų.

Rinkimų štabas praneša, kad George Voinovich iš Clevelando mero rinkimų nepasitrauks. Clevelando miesto gyventojai atsuntė šimtus laiškų, prašydami jį pasilikti kandidatui į merus ir pažadėjo nuoširdžią paramą rinkiminėje kompanijoje. Vicegubernatorius Voinovichius su šeima gyvena lietuvių rajone, yra labai artimas daugelio lietuvių bičiulis.

• **Tomas Brazaitis**, Plain Dealer laikraščio korespondentas Washington, paskirtas to laikraščio sostinės biuro viršininku. Tomas Brazaitis yra DMNP bažnyčios vargonininkės Regino Brazaitienės sūnus.

Jurgis Malskis, LB Clevelando apyl. pirmininkas, Lietuvių klubo premijos laureatas.

• **Lietuvių Amerikos Piliiečių klubo direkcija** spalio 9 posėdyje slaptu balsavimu šių metų klubo \$1000 kultūrinę premiją paskyrė LB Clevelando apylinkės pirmininkui Jurgiui Malskiui už jo ilgametę visuome-

Clevelando lietuvių šachmatininkų klubo nariai. Prie stalo sėdi A. Johansonas, R. Švarcas ir L. Nagevičius.

A. Jasinevičiaus nuotr.

ninę veiklą. Klubu direkcija taip pat paskyrė \$500 Andriaus Kuprevičiaus fortepijono muzikos plokštei išleisti ir \$250 žaibo sporto klubui. Lietuvių klubo vadovybė labai dosniai remia įvairius lietuviškam gyvenimui svarbius darbus. Klubu direkcijos nariai yra pirm. R. Bublys, A. Širvaitis, R. Kudukis, A. J. Natkus, J. Stempužis, V. Jokūbaitis, J. Duleba, R. Švarcas, V. Sniečkus, V. Plečkaitis, G. Motiejūnas, R. Babickas.

• **Ohio Lietuvių Gydytojų metinis susirinkimas** įvyks 1979 spalio 27, 6 val. vakaro Lietuvių Namuose (877 East 185 St., Clevelande).

Programoje: darbo posėdis, naujos valdybos rinkimai, premijos įteikimas. 7:30 kokteiliai. 8 val. vakarienė, meninė programa ir šokiai.

Vakaro programą atliks rašytojas humoristas Antanas Gustaitis iš Bostono.

Kviečiami nariai su šeimomis, Clevelando visuomenė ir jaunimas. Norintieji dalyvauti registruojasi telefonu (216) 486-6889 (dr. Dainius Degėsys) iki spalio 22 d.

• **Apolonija ir Voldemaras Šenbergai**, skautininkai, Clevelande veiklūs organizacijų nariai, atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Jie turi 12 anūkus, 5 anūkes, 1 proanūkę, 2 proanūkus. Linkime ilgiausių metų.

• **Tėvynės Garsų radijo trisdešimties metų sukaktuvių ir vedėjo Juozo Stempužio pagerbimo vakaras** įvyksta šį šeštadienį, spalio 20, Lietuvių namų salėje. Vakaro pradžia 7 val. vak. Radijo sukakties komiteto pirmininkas dr. D. Degėsys praneša, kad komiteto nariai rūpestingai planuoja vakaro programą, bus gražios vaišės, šokiams gros Rimo Strimaičio orkestras.

Šventės programą pradės aktorė Laima Rastenytė-Lapinskienė, rečituodama poezijos pyne — Mano tautos istorija. Komp. Darius Lapinskas palydės aktorę muzikomis kūriniams.

Tėvynės Garsų vakare

dalyvaus daug amerikiečių svečių, nes programos vedėjas J. Stempužis darbuojasi ir įvairiose amerikiečių organizacijose.

• **ALMK S-gos 36 kuopos tradiciniai pietūs** įvyks šį sekmadienį, spalio 21 d. 4 v. p. p. DMNP parapijos kavinėje. Auka 5 dol. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

• **Savonoris kūrėjas, žurnalistas Vytautas Braziulis**, šešias savaites išgulėjęs ligoninėje, spalio 13 grįžo į namus. Iš lovos jis negali atsikelti ir esąs silpnas.

ŠV. JURGIO PARAPIJOS ŠVENTĖ

Tradicinė metinė šv. Jurgio parapijos šventė šiais metais įvyks lapkričio 11 d. parapijos salėje po pamaldų — pietūs, baras... laimės ratas. Piniginiai laimėjimai — 1000 dol., kalakutai... ir kiti..., iš viso virš 50 laimėjimų.

Visi kviečiami ir laukiami. Įėjimas nemokamas, gi laimėjimų bilietus prašoma įsigyti iš anksto parapijoje, 6527 Superior Ave. (telefonas 431-5794), Lietuvių Namuose ir PATRIA prekyboje.

KAUKIŲ ŠOKIAI

Clevelando State Universiteto lietuvių studentų klubas ruošia lapkričio 9 d. 8 val. vak. Cleveland State Universitete Mather Hall — Ballroom (University Hall) Kaukių šokius. Bilieto kaina \$5.00 iš anksto ir \$6.00 perkant prie durų. Bilietus galima užsisakyti iš anksto pas Dianą Čapas: 944-7742, Ramunę Jonaitis: 531-4608, Dainą Motiejūnas: 486-0881.

Bus šokių varžybos, geriausia kostiumui prizas, ir veltui gerimai.

Kviečiamas visas lietuvių jaunimas, svečiai, o ypatinčiai buvę Cleveland State Universiteto auklėtiniai.

(41-43)

• **Akvilina ir Bronius Gražuliai** praneša draugams ir pažįstamiems, kad jų adresas yra: 17726 Neff Rd. ir telefonas: 692-2006. Taip pat praneša, kad dar turi batų, ypatingai geras pasirinkimas batelių ir šiltų botų žiemai vaikams. Iš anksto skambinkite telefonu ir susitarkite dėl laiko.

GINTARO VALGYKLOJE

877 East 185th Street

KAUKIŲ VAKARO BUFETAS

trečiadienį, spalio 31 d.,

nuo 5 val. iki 8 val. vak. \$4.95.

Rezervacijos reikalingos. Vaikams su kostiumais maistas veltui.

Ši sekmadienį

nuo 11:00 v. ryto iki 3:30 v. p. p.

bus duodami sekmadieniniai lietuviškų patiekalų pietūs:

Kopūstų sriuba
Silkės
Zrazai
Cepelinai
Karbonadai
Balandėliai
Virtiniai
Viščiukas
ir visi priedai.

(Su šiuo kuponu sekmadieniais, spalio mėn. vienam asmeniui nuolaida 50 c.)

LIETUVIAI ŠACHMATININKAI CLEVELANDE

Daug kas čia praleidžia savo laisvalaikį golfuodami, tenisą lošdami, arba žiemos metu slidinėdami. Tie pomėgiai yra naudingi kūno sveikatai, bet brangūs ir daug užima laiko. Nemažiau svarbu yra smegenų gimnastiką ir tam pasitarnauja šachmatai, vienas iš seniausių pasaulyje žaidimų. Žmogus šachmatais lošdamas gali pigiai ir smagiai praleisti laiką.

Clevelande lietuviai pradžioje lošdavo šachmatais senuose lietuvių namuose. Vėliau Vlado Čyvo iniciatyva susiorganizavo šachmatų komanda. Steigiamasis susirinkimas įvyko 1972 m. m. kovo 15 d. Dr. A. Nasvytis sutiko būti pirmuoju šachmatų turnyro vadovu, o einamuosius reikalus tvarkyti sutiko P. Puškorius. Pirmame turnyre dalyvavo 12 asmenų ir pirmas tris vietas laimėjo A. Johansonas, J. Naujokaitis ir P. Puškorius.

Mūsų klubas pereinamais metais lošė pradedančioje divizijoje ir lengvai laimėjo pirmą vietą. Rezultatai buvo imponuojantys: 11 laimėtų žaidimų, 2 sulošti lygiomis ir nei vienos nepraloštos! Antra vieta atiteko vengrams.

Ir mūsų laimėta pirmos vietos trofėjas buvo įteikta CCA bankete praeitą pavasarį mūsų atstovui D. Kowal ir yra laikoma Lietuvių klube.

Pagal šachmatų organizacijos taisykles pirmaujanti komanda yra paaukštinama — perkeliama į stipresnę varžovų diviziją. Ateityje turėsime žaisti prieš stipresnes komandas. Per pėitų metus mūsų nariai įsigijo daug patirties. Mes galvojame pritraukti porą naujų jėgų ir suorganizuoti antrą komandą.

Lygos žaidimai įvyksta du sykiai į mėnesį. Kad galėtum žaisti lygoje, asmeniui mokestis metams yra dešimt dolerių. Pratimai ir draugiški žaidimai lošiami kas pirmadienį Clevelando Lietuvių Namuose vakarais. Jeigu kas domėtusi, ypač jaunimas, kviečiami atsilankyti. (ddd)

Lietuvių grožio salonas **SILVER SHEAR — Hair Fashion**, 687 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119, tel. 486-4240.

• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telef. 531-6720.

• **PERKANT IR PARDUODANT NAMUS** prašome kreiptis į **ČIPKUS REALTY**, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **APDRAUDOS** reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį**, tel. 531-2211.

HOUSE FOR RENT

Marcella Rd. Double down, 2 bedrooms, dining room, large family room, garage, appliances, carpeting, drapes.

Call: 531-4993. (40-41)

DIRVA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS VALDYBOS VEIKLA

A.L.T. S-gos naujoji valdyba, išrinkta 16-jame seime š. m. gegužės mėn., iki šiol turėjo jau keturius posėdžius. S-gos skyriams išsiuntinėjo du bendraraščius su nurodymais, kaip pagyventi ALT S-gos veiklą, pritraukti daugiau jaunimo į S-gos narius.

ALT S-gos valdyba gavo filmą apie prezidentą A. Smetoną, iš Cicero skyriaus pirm. P. Kašubos. Tas filmas yra gana senas, todėl valdyba atidavė jį specialistui patikrinti ir jei galima pataisyti. Jei tas pavyktų, numatoma rodyti lietuvių visuomenei.

Amerikos Lietuvių Tarybos metiniame suvažiavime ir Amerikos Lietuvių 39-me Kongrese Clevelande, S-gos valdyba paskyrė atstovauti vicepirmininką Joną Mockų. Į A.L.T. S-gos Detroito skyriaus 30 metų sukakties minėjimą, atstovauti paskirtas S-gos vicepirmininkas Bronius Dūda.

S-gos pirm. Antanas Mažeika su ponija, š. m. rugsėjo mėn. pabaigoje dalyvavo California Republican Convention Sant Diego, Calif., kur pagrindiniu kalbėtoju buvo buv. gubernatorius R. Reagan. A. Mažeikai teko trumpai su juo pasikalbėti, o L. Mažeikienei su ponija N. Reagan.

Ilgesnį pasikalbėjimą A.

Mažeika turėjo su senatorium S. I. Hayakawa dėl B. Gajausko išlaisvinimo iš Sovietų S-gos koncentracijos stovyklos. Senatorius S. I. Hayakawa užsiminė, kad lietuviai turėtų aktyviau reikštis politinėje srityje.

(eg)

• **Dr. Gediminas Čekas**, Dirvos skaitytojas ir rėmėjas, gyv. East Greenwich, R. I., širdies smūgio ištiktas mirė praėjusį ketvirtadienį, spalio 11 d. Nuliūdime liko žmona Mavis Kirtytė, tėvas Andrius ir sesuo Irena Vokietijoje, brolis Aleksandras, dėdė dr. Vaclovas Čekas ir kiti giminės.

Velionis priklausė Vilties draugijai. Reiškiamė nuširdžią užuojautą žmonai ir artimiesiems.

• **Anicetas Simutis**, Lietuvos gen. konsulas, spalio 9 d. dalyvavo su ponija New Yorko miesto mero Koch priėmimo Gracie Mansion generalinių konsulų garbei.

Spalio 10 d. dalyvavo 68 metų sukakties nuo Kinijos Respublikos įsteigimo minėjime, kurį suruošė buvęs Kinijos gen. konsulas Dunn ir ponija Sheraton Centre patalpose.

NAUJA VALDYBA

Korp! Neo-Lithuania New Yorko vieneto metinė sueiga įvyko š. m. spalio 6 d. 6 val., Kultūros židinyje. Valdybos pirmininkė dr. Giedrė Kumpikaitė padarė vienu metų vieneto veiklos pranešimą, o Rimas Bitėnas su-

KOMPOZITORIAUS.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS RADIJOFONU,

VILNIAUS VALSTYBINĖS FILHARMONIJOS IR OPEROS DIRIGENTO,
BERKLEE MUZIKOS KOLEGIJOS BOSTONE PROFESORIAUS.

JERONIMO KAČINSKO

KŪRINIŲ

KONCERTAS

IVYKS 1979 SPALIO 27, SEŠTADIENI, 7:30 V.V.
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMA ATLIKS:

1. BERKLEE MUZIKOS KOLEGIJOS 60 ASMENŲ CHORAS, KURIS DAINUOS LIETUVIŠKAI;
2. MUZIKOS KOLEGIJOS INSTRUMENTALISTAI;
3. DAINININKĖ ANGELE KIAUSAITĖ;
4. BUS PRISTATYTAS JAUNAS PIANISTAS VYTAUTAS BAKŠYS, LAIMEJĘS EILĖ KONKURSU

PO PROGRAMOS — ATGAIVA IR PABENDRAVIMAS.

KVIEČIAMI VISI GAUSIAI ATSLANKYTI.

JEJIMAS — 5 DOL.

PADEKIME "AŽUOLYNŲ" IR "ŽIBUTĖMS"

Prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos yra sudaryta Kultūrinės talkos komisija, kurios uždavinys palaikyti kultūrinius ryšius su kitų kraštų lietuviams, ypatingai atkreipiant dėmesį į

pažindino korporacijos narius su vieneto kasos stoviu. Po trumpų diskusijų buvo renkama nauja valdyba, kuri tuoj pat padarė pirmąjį posėdį ir sekančiai pasiskirstė pareigomis: dr. Jonas P. Lenktaitis — pirmininkas, dr. Eugenijus Noakas — vicepirmininkas arbiter elegantiarum, Povilas Ališauskas — sekretorius, Rimas Bitėnas — išdininkas.

jaunimą. Esu tos komisijos pirmininkas. Numatėme visą eilę darbų. Ir štai, po ilgesnio susirašinėjimo jau sutarta, kad ateinančių metų pradžioje, vasario mėnesį atvažiuoja į Čikagą iš Urugvajaus tautinių šokių ansamblis "Ažuolynas", vadovaujamas dr. Stanevičiaus. Ansamblių sudaro 24 šokėjai, 2 akordeonistai ir 1 vadovas. Puikus vienetas ir bus labai įdomu jį pamatyti Čikagoje. Kartu su "Ažuolynu" atskrenda iš Argentinos ir "Žibučių" oktetas, kurį sudaro 8 dainininkės, 1 akordeonistė ir 1 vadovas. "Ažuolyno" ir "Žibučių" atvažiavimu rūpinasi ir visus reikalus tvarko Kultūros komisijos vicepirmininkė R. Kučienė (tel. 312 — 778 - 0358). Svečiai atliks koncertą Čikagoje vasario 22 ir 23 dienomis Jaunimo centre, Omaha, Detrote, Toronte ir Clevelande. Kelionėje išbus visą mėnesį. Kelionei ir koncertų pasiruošimui susiduriame su didelėmis išlaidomis — virš 40,000 dol., o mūsų kasa vos pradėjus darbą apytuštė. Vien gerų norų neužtenka. Taip pat Pietų Amerikos sunki ekonominė padėtis neleidžia tų kraštų lietuviams paremti "Ažuolyno" ir "Žibučių" pastangas. Kun. J. Giedrio pranešimu, "Ažuolynas" net pasiskolino pinigų iš banko tautinių rūbų įsigijimui. Todėl jų akys ir širdys krypta į mus. Jų išvyka į Ameriką ir Kanadą bus ne tik pasirodymas — pasisvečiavimas, bet tikiu, kad prisidės prie blėstančios lietuvių išlaikymo Argentinoje ir Urugvajuje.

Todėl lešoms sutelkti skelbiame vaju, kuris tęsis iki gruodžio 1-mos dienos ir bus užbaigtas banketu, kuris įvyks Butterfield Country klubo patalpose. Banketo rengimu ir pasisekimu rūpinasi M. Remienė. Jau visa eilė žmonių užsisakė bilietus. Todėl nuširdžiai prašau visų, kam sąlygos leidžia, didesne ar mažesne auka paremti mūsų Kultūrinės komisijos darbus ir jaunimo pastangas. Iš anksto nuširdžiai dėkoju. Auką siųskite "Margučio" adresu. P. Petrutis mums persiųs, o mūsų išdininkas P. Jarūnas išrašys kvitą. Aukos atleidžiamos nuo taksų. Mums susitarus su M. Rudiene, čekius galima rašyti Balfio vardu. Dėl banketo platesnių informacijų ir bilietų prašau skambinti M. Remienei tel. 447 — 0598 arba skambinti man telefonais 448 - 2323, arba 458 - 2970. Dar kartą nuširdus ačiū už Jūsų paramą mūsų darbams. Tad iki malonaus pasimatymo gruodžio pirmos dienos bankete ir "Ažuolyno" ir "Žibučių" koncertuose.

Dr. L. Kriaučeliūnas
PLB Kultūrinės talkos komisijos
pirmininkas

A. A.

DR. GEDIMINUI ČEKUI

netikėtai mirus, reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime, jo žmonai MAVIS ir visiems jo ir jos artimiesiems

Stella ir Vytautas
A b r a i č i a i

A. A.

DR. GEDIMINUI ČEKUI

mirus, žmonai MAVIS, broliui ALEKSANDRUI, tėveliui ir artimiesiems reiškiu gilią užuojautą

Petras Mačiulaitis

A. A.

VINCUI TREČIOKUI

Lietuvoje mirus, mieliems GENUTEI ir KAZIUI TREČIOKAMS ir jo broliams reiškiamė giliausią užuojautą

Genovaitė ir Vladas
J a n č a u s k a i

Cape Cod

Mylimai motinai

A. A.

MARIJAI JUODĖNIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnui dr. ED. JUODĖNUI ir jo šeimai reiškiamė nuširdžią užuojautą

Onutė ir Juozas Žemaičiai
Hot Springs, Ark.

A. A.

MARIJAI JUODĖNIENEI

mirus, jos sūnų DR. ED. JUODĖNĄ ir šeimą giliai užjaučiame

GARLAUSKŲ ŠEIMA

A. A.

DR. VYTAUTAS SLAVINSKAS

mirė 1979 rugpiūčio 30. Palaidotas Cypress Hills kapinėse, Brooklyne, N. Y.

Nuoširdžiai dėkoju visiems draugams ir pažįstamiems, užjautusiems mane mano liūdesyje. Dėkoju už mišias, maldas, gėles, aukas labdarystei ir lietuviškai veiklai paremti, už dalyvavimą atsisveikinime ir laidotuvėse. Ypatingai dėkoju kun. Stasiui Railai ir tėvams pranciškonams, atlaikiusiems mišias ir palydėjusiems į kapines.

Netekusi brangaus Vytauto, skausmo valandose aš jaučiu jūsų moralinę paramą. Visiems nuoširdus ačiū.

Marija Slavinskienė